

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

Zaključna projektna naloga

PRIMERJALNA ANALIZA USPEŠNOSTI
POSLOVANJA PODJETIJ, KI PRIREJAJO
POSEBNE IGRE NA SREČO

Luka Jeraša

POVZETEK

V zaključni projektni nalogi je prikazana primerjava poslovanja dveh oblik igralnštva v Sloveniji, tj. igralnic in igralnih salonov. Temeljni namen je ugotoviti, ali se različna statusni in davčni položaj odražata tudi v različni uspešnosti njihovega poslovanja. Analiza uspešnosti poslovanja na podlagi kazalnika ROE dokazuje, da lahko trdimo, da so bili igralni saloni v obdobju 2003–2009 uspešnejši od igralnic. Analiza računovodskih izkazov je bila zasnovana na podlagi javno dostopnih podatkov FIPO, za podjetja ki so imela aktivne koncesije za prirejanje posebnih iger na srečo. Razliko v uspešnosti poslovanja je mogoče pripisati predvsem različnemu obsegu stroškov dela, višini ustvarjenih prihodkov in različni strukturi financiranja.

Ključne besede: igralništvo, igre na srečo, igralnice, igralni saloni, primerjava, analiza poslovanja, igralni avtomati, igralne mize, koncesija

SUMMARY

The following thesis deals with the comparison of two types of gambling industry in Slovenia, i.e. casinos and gaming houses. The objective was to find out whether different status and tax position are reflected in the performance of their business operations. The analysis of the performance based on the ROE indicator proves that it can be stated that, in the period of 2003 – 2009, gaming houses were more successful than casinos. The analysis of financial statements was made on the basis of publicly accessible data FIPO for companies that were given active concessions for the organization of special games of chance. The difference in the performance of both can be ascribed to a different scale of labour costs, different size of revenue generated and different financing structures.

Key words: gambling industry, games of chance, casinos, gaming houses, comparison, performance analysis, slot machines, gaming tables, concession

UDK: 658:794.9(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
2	Igre na srečo	3
2.1	Igralništvo v tujini	3
2.2	Igralništvo v Sloveniji	5
2.2.1	Zakonska podlaga, nadzor	6
2.2.2	Razlike med igralnicami in igralnimi saloni	7
2.2.3	Učinek igralniške dejavnosti na okolico	10
2.2.4	Nova strategija razvoja igralništva	13
3	Merjenje uspešnosti poslovanja	15
4	Primerjalna analiza uspešnosti poslovanja igralnic in igralnih salonov v Sloveniji	19
4.1	Uporabljeni podatki in metodologija	19
4.2	Trenutno stanje poslovanja	20
4.3	Primerjalna analiza uspešnosti poslovanja – ROE	23
4.4	Analiza čiste dobičkonosnosti sredstev – ROA	24
4.4.1	Struktura financiranja	26
4.4.2	Stroški dela	27
4.4.3	Stroški amortizacije	28
4.4.4	Prihodki in sredstva	29
5	Sklep	33
	Literatura	35
	Viri	36
	Priloge	37

PONAZORILA

Slika 3.1	Ponazoritev vodoravne in navpične analize bilance stanja	15
Slika 4.1	Prihodki igralnic in igralnih salonov v obdobju 2002–2009 (v mio EUR)	20
Slika 4.2	Število obiskovalcev v igralnicah in igralnih salonih v Sloveniji v obdobju 2001–2006	21
Slika 4.3	Število igralnih avtomatov in igralnih miz v slovenskih igralnicah in igralnih salonih v obdobju 2001–2006	22
Slika 4.4	Povprečni ROE za igralnice in igralne salone v obdobju 2003–2009 (v %)	24
Slika 4.5	Povprečni ROA za igralnice in igralne salone v obdobju 2003–2009 (v %)	26
Slika 4.6	Struktura financiranja igralnic in igralnih salonov v Sloveniji za obdobje 2003–2009 (v %)	27
Slika 4.7	Celotni prihodki igralnic in igralnih salonov (povprečje) v obdobju 2003–2009	30
Slika 4.8	Povprečje sredstev igralnic in igralnih salonov v obdobju 2003–2009.....	30
Preglednica 2.1	Dajatve od vseh iger na srečo, ki pripadajo proračunu (del koncesijskih dajatev in davek od iger na srečo) (v mio EUR)	11
Preglednica 4.1	Povprečni ROE za igralnice, igralne salone, panogo igralništva in celotno gospodarstvo v obdobju 2003–2009 (v %).....	23
Preglednica 4.2	Povprečni ROA za igralnice, igralne salone, panogo igralništva in celotno gospodarstvo v obdobju 2003–2009 (v %).....	25
Preglednica 4.3	Struktura financiranja igralnic in igralnih salonov v Sloveniji v obdobju 2003–2009 (v %).....	26
Preglednica 4.4	Delež stroškov dela v celotnih odhodkih za igralnice in igralne salone v letih 2003, 2006 in 2009 (v %).....	28
Preglednica 4.5	Povprečni strošek na zaposlenca za igralnice in igralne salone v letih 2003, 2006 in 2009 (v EUR)	28
Preglednica 4.6	Delež stroškov amortizacije v celotnih odhodkih za igralnice in igralne salone v letih 2003, 2006 in 2009 (v %)	28
Preglednica 4.7	Povprečje prihodkov igralnic in igralnih salonov v obdobju 2003–2009 (v EUR)	29
Preglednica 4.8	Povprečje sredstev igralnic in igralnih salonov v obdobju 2003–2009 (v EUR)	30
Preglednica 4.9	Prihodki na enoto sredstev igralnic in igralnih salonov v letih 2003, 2006 in 2009 (v EUR)	31

KRAJŠAVE

AJPES	Agencija RS za javnopravne evidence in storitve
UNPIS	Urad RS za nadzor prirejanja iger na srečo
IGRA	Indian Gaming Regularoty Act
ROE	čista dobičkonosnost kapitala
ROA	čista dobičkonosnost sredstev
SRS	Slovenski računovodski standardi
FIHO	Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji
FŠ	Fundacija za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji

1 UVOD

Dejavnost prirejanja iger na srečo v igralnicah in igralnih salonih (t. i. posebne igre na srečo) je v aktualnem zakonu opredeljena kot »igre, ki jih igrajo igralci proti igralnici ali drug proti drugemu na posebnih igralnih mizah s kroglicami, kockami, kartami, na igralnih panojih ali na igralnih avtomatih ter stave in druge podobne igre v skladu z mednarodnimi standardi« (53. člen ZIS-UPB1 2003).

V Sloveniji je trenutno aktivnih 42 koncesij za prirejanje posebnih iger na srečo, v okviru katerih deluje 33 igralnih salonov in 9 igralnic (UNPIS 2010). Bistvena razlika med igralnimi saloni in igralnicami je ta, da ima koncesionar, ki je pridobil koncesijo za igralni salon, možnost prirejati le z zakonom določene vrste posebnih iger na srečo, medtem ko v igralnicah lahko podjetja prirejajo vse vrste iger, ki so navedene v zakonu. Tako lahko prirejajo tudi igre na igralnih mizah, medtem ko v igralnih salonih koncesionarji prirejajo le igre, ki jih igralci igrajo proti igralnemu avtomatu (53. člen ZIS-UPB1 2003). Največjo vlogo pri pridobitvi koncesije predstavlja lastništvo, saj lahko koncesijo za igralnico pridobi samo delniška družba v večinski lasti države, koncesijo za igralni salon pa lahko pridobi vsaka družba z omejeno odgovornostjo ali delniška družba s sedežem v Republiki Sloveniji (55. člen ZIS-UPB1 2003). Med igralnicami in igralnimi saloni se različno obravnava tudi koncesijska dajatev. Ta je pri igralnih salonih fiksna in znaša 20 % od mesečne razlike med vplačili in izplačanimi dobitki (98. člen ZIS-UPB1 2003). Pri igralnicah pa se obračunava za vsako vrsto iger posebej (75. člen ZIS-UPB1 2003).

Področje, ki bo v zaključni projektni nalogi obravnavano, je pomembno iz naslednjih razlogov. Podjetja, ki prirejajo posebne igre na srečo, predstavljajo pomemben del turistične infrastrukture in obenem pomemben prihodek za lokalni in državni proračun. Iz naslova koncesije morajo koncesionarji dobršen del zaslužka posameznega igralnega salona ali igralnice plačati državi. Koncesija se najprej razdeli na Fundacijo za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij RS in Fundacijo za financiranje športnih organizacij RS, preostali del pa v državni in občinski proračun. Poleg koncesijskih dajatev koncesionarji plačujejo še poseben davek od iger na srečo v višini 18 % (6. člen ZDIS 1999), ki prav tako predstavlja prejemek državnega proračuna.

Glede na to, da imajo na eni strani igralnice v zadnjih letih številne finančne težave, na drugi strani pa se ustanovljajo številni novi igralni saloni, se pojavlja vprašanje, ali se uspešnost poslovanja med njimi morebiti razlikuje. V letu 2008 smo bili priča prisilni poravnavi Casinoja Portorož, leta 2009 je sledil stečaj Casinoja Maribor, leta 2010 pa še stečaj Casinoja Ljubljana (AJ PES 2010), medtem ko je leta 2004 obratovalo 27 igralnih salonov, leta 2010 pa 33 (UNPIS 2010).

Ker je sektor igralništva pomembna dejavnost slovenskega turističnega sektorja, je namen te zaključne projektne naloge ugotoviti, ali se uspešnost poslovanja med igralnicami in igralnimi saloni razlikuje. Za doseglo namena zaključne projektne naloge bomo uresničili naslednje cilje:

- preučili bomo zakonske podlage, ki urejajo področje igralništva v slovenskem prostoru,
- analizirali bomo temeljne kazalnike dobičkonosnosti,
- izvedli bomo primerjalno analizo prihodkovne in odhodkovne strani izkaza poslovnega izida in
- na podlagi primerjalne analize bomo ugotovili, na katerih področjih se poslovanje igralnic in igralnih salonov razlikuje.

Podlaga za empirični del analize bodo sekundarni podatki, ki jih objavlja Agencija za javnopravne evidence in storitve (AJPES), vključeni v podatkovno bazo FIPO. Primerjalna analiza uspešnosti poslovanja bo v osnovi temeljila na dobičkonosnosti kapitala kot najpogosteje uporabljenem merilu za merjenje uspešnosti poslovanja podjetij. Razlike med igralnicami in igralnimi saloni bodo v nadaljevanju predmet podrobnejše analize, pri čemer bomo uporabili tri temeljne metode analize računovodskih izkazov (Hočevar 2002, 383): vodoravno analizo, navpično analizo in analizo s kazalniki.

V analizo bodo zajeti računovodski izkazi družb, ki upravljajo s koncesijo za prirejanje posebnih iger na srečo, v obdobju 2003–2009.¹

V zaključni projektni nalogi po uvodnem delu sledi predstavitev iger na srečo in igralništva v tujini in Sloveniji. Sledi analiza zakonskih podlag in nadzora nad posebnimi igrami na srečo v Sloveniji. V nadaljevanju so predstavljene ključne razlike med poslovanjem igralnic in igralnih salonov z vidika zakonskih določil. Ker je sektor igralništva dejavnost, ki pomembno vpliva na svojo okolico, drugo poglavje vključuje tudi predstavitev njegovih pozitivnih in negativnih učinkov. Sledi predstavitev nove strategije igralništva, ki v panogi predvideva korenite spremembe. Metode merjenja uspešnosti poslovanja so predstavljene v tretjem poglavju. V četrtem poglavju sledi primerjalna analiza uspešnosti poslovanja med igralnicami in igralnimi saloni, kjer je podrobneje predstavljena tudi analiza vzrokov za razhajanje v uspešnosti njihovega poslovanja. Sledi sklep, v katerem so povzete ključne ugotovitve analize in predlogi za nadaljnje raziskave.

¹ V analizo smo zajeli računovodske izkaze podjetij, ki upravljajo vsaj z eno koncesijo za prirejanje posebnih iger na srečo, na dan 27. 5. 2010. V analizo smo vključili njihove računovodske izkaze iz obdobja 2003–2009. Ker ni bilo mogoče pridobiti podatka o aktivnih koncesijah v obdobju 2003–2009, je analiza osnovana na podatkih podjetij, ki trenutno upravljajo s koncesijo.

2 IGRE NA SREČO

Že v starem Egiptu naj bi po najdbah arheologov v grobnice velikih faraonov poleg ostalih vrednih predmetov polagali tudi kocke in druge igre, da se faraon na drugem svetu ne bi dolgočasil. Tudi v starih grških zgodbah so večkrat omenjeni vojščaki, ki so si s kockami krajšali čas med trojanskimi vojnama. Tako se skozi celotno zgodovino pojavljajo simboli, ki kažejo na prisotnost iger na srečo že od samih začetkov civilizacije. Velik razmah je igranje doživelo v času Rimljanov, ko je Julij Cezar izrekel »Acta alea est«, kocka je padla. Kljub vsemu je bilo v zgodovini igranje bolj ali manj prepovedano ali omejeno. Prvo legalno igralnico so odprli v Benetkah leta 1626. Od takrat so si na različnih koncih sveta sledile prohibicije igranja, ne glede na vse pa je igralništvo do danes preraslo v prav posebno panogo (Luin 2008, 15–17).

Benetke, Monte Carlo in ameriška Nevada so kraji, ki so zaznamovali zgodovino svetovnega igralništva in v katerih ta panoga kraljuje še danes. Slovensko igralništvo je zgodbo začelo pisati leta 1964 z odprtjem portoroškega Casinoja.

V Sloveniji igre na srečo opredeljuje Zakon o igrah na srečo. Definira jih kot »igre, pri katerih imajo udeleženci za plačilo določenega zneska enake možnosti zadeti dobitke, izid igre pa je izključno ali pretežno odvisen od naključja ali kakšnega negotovega dogodka« (2. člen ZIS 1995). Igre na srečo so po tem zakonu klasične in posebne. Klasične igre na srečo so loto, tombola in razni srečelovi. Zanje je značilno predvsem to, da je igranje mogoče na več lokacijah, da je verjetnost dobitka nizka in da je čas žrebanja vnaprej določen (Zagoršek, Jaklič in Zorić 2008, 8). V zaključni projektni nalogi se bomo osredotočili na področje posebnih iger na srečo, v imenu katerih pri nas delujejo igralnice in igralni saloni. Poker, ruleta, black jack in druge igre za igralnimi mizami ter avtomatizirane igre na igralnih avtomatih so osnova za izvajanje dejavnosti, ki jo danes poznamo pod imenom igralništvo.

2.1 Igralništvo v tujini

V Združenih državah Amerike je igralniška zakonodaja odvisna od države do države. Leta 2002 je igre na srečo v igralnicah dovoljevalo 16 zveznih držav. Igre na srečo so bile delno omejene vse do leta 1988, ko je v veljavo stopil t. i. IGRA (angl. *Indian Gaming Regulatory Act*). Ta je omogočil razvoj igralništva v indijanskih rezervatih. Predvsem Mississippi, Nevada in New Jersey so se takrat odločili, da bo ekonomski napredek in razvoj krojilo igralništvo. Od slednjih je danes svetovno najprepoznavnejša igralniško-zabavišna atrakcija Las Vegas. Današnjo podobo je sredi puščave začel dobivati leta 1989, ko so odprli prvi moderen casino Mirage. Las Vegas je v primerjavi z drugimi zveznimi državami zanimiv po tem, da tamkajšnja zakonodaja prepoveduje igre na srečo loterijskega tipa (pri nas klasične igre na srečo).

Rast iger na srečo v Ameriki je razvidna iz podatka, da je leta 1989 z izjemo Las Vegasa obratovalo 53 casinojev, leta 1996 pa kar 324. V sedmih letih se je ponudba igralnic povečala za več kot petkrat (Corradini 2002, 3). Ameriške igralnice državi plačujejo davek v višini 8 % od celotnega prihodka (Luin 2008, 22).

V Nemčiji je leta 1997 obratovalo 46 casinojev, pri čemer jih je imelo 19 več kot stoletno tradicijo. Leta 2001 se je število zmanjšalo na 34. Slabo poslovanje nemških casinojev je med drugim posledica ekstremno visokega davka, ki znaša kar 80 % od bruto prihodkov. Davek se po določenem času obratovanja zniža na 60 %. Davki predstavljajo prejemke občinskega in državnega proračuna. Nemčija prepoveduje vstop domačim gostom v vse igralnice, razen na Bavarskem in v Baden-Württembergu (Luin 2008, 33).

V Avstriji igre na srečo v 18 igralnicah prireja monopolist Casino Austria. Namenjene so predvsem domačim in tujim premožnejšim gostom in delujejo kot tradicionalne igralnice. Poleg tega igralni avtomati delujejo tudi v barih, a se ta ponudba sčasoma omejuje.

Množično prirejanje iger na srečo v več kot 1200 t. i. *gaming hall* (zabavišna središča, kjer so prirejali igre na srečo in druge družabne dejavnosti) je leta 1966 v Veliki Britaniji pripeljalo do ustanovitve nadzora nad igralništvom. Organ se je imenoval *Gaming Board* in je nadzoroval prireditelje, ki so pred uveljavitvijo novih regulativ večino dobička skrivali in prijavljali le majhen delež. Zakon, ki v podobni obliki velja še danes, je bil sprejet leta 1968 in je povzročil zaprtje približno 1100 takratnih igralnic. Današnji casinoji v Veliki Britaniji so znani po najvišji zgornji meji stav. V tamkajšnjih igralnicah veljajo stroga pravila. Med drugim so znotraj prostorov prepovedane vse žgane pijače, prodaja ostalih alkoholnih pijač pa je časovno omejena. Za vstop v igralnice, ki imajo status zasebnih klubov, mora tisti, ki želi vstopiti, podati vstopno izjavo in se včlaniti v klub. S tem se Velika Britanija uspešno bori tudi proti patološkemu igranju domačih igralcev. Dokaj pozno so v britanskih casinojih dovolili namestitve igralnih avtomatov. V letu 1996 je dopolnjeni zakon, imenovan *Gaming Act*, dovolil vsaki igralnici šest igralnih avtomatov s progresivnim dobitkom.

Največjo ponudbo igralnic in najbogatejšo zgodovino ima Francija. Prva pravila o poslovanju casinojev je država sprejela že leta 1907. Namen casinojev je bil razvoj lokalnega turizma, zato je od tega odvisna tudi pridobitev dovoljenja za odprtje igralnice. Francoska zakonodaja na prav poseben način ureja področje igralnih avtomatov. Igralne avtomate lahko namestijo izključno v igralnicah, kjer se izvajajo tudi druge igre za mizami. Obstajajo tri različne vrste dovoljenj, povezane s poslovanjem avtomatov. Prvo dovoljuje proizvodnjo avtomatov, drugo dovoljenje je namenjeno prodaji, montaži in vzdrževanju igralnih avtomatov, tretja vrsta pa opredeljuje njihovo naročanje in financiranje. Kakršnokoli sodelovanje s proizvajalci je prepovedano, zato so cene igralnih avtomatov tudi do desetkrat višje (Corradini 2002, 15). Področje

igralništva v Franciji ureja Ministrstvo za notranje zadeve, ki je pristojno tudi za dodeljevanje dovoljenj. Davčna politika ni nikakor naravnana v prid igralnicam, saj davčna stopnja znaša vse do 80 % (Corradini 2002, 11). Zaradi restriktivne politike do igranja je bila ta panoga v upadu vse do uvedbe igralnih avtomatov leta 1988. Danes v Franciji igralni avtomati realizirajo dve tretjini dobička bruto prihodkov igralniškega sektorja. Za nadzor nad igranjem skrbi posebna policija, ki je locirana na več kot 50 lokacijah po državi. V Franciji obratuje okrog 150 igralnic (Luin 2008, 31).

Posebna ureditev iger na srečo velja v Italiji. Italijanska zakonodaja igre na srečo prepoveduje. Pogoj za obratovanje casinoja v Italiji ni opredeljen kot dovoljenje, ampak kot člen zakona, v katerem je navedeno, za koga prepoved prirejanja iger na srečo v igralnicah ne velja. V Italiji na tak način obratujejo štiri igralnice. Najbolj znana je igralnica v Benetkah, poleg nje pa so še igralnice San Remo, Campione d'Italia in Saint Vincent. Pred tem so v Italiji že poslovali manjši casinoji, vendar so bili ukinjeni ob vladavini Benita Mussolinija. Delujoče igralnice so v lasti lokalnih oblasti. Upravljalci igralnic se za vsako leto posebej z lastnikom dogovorijo glede višine davčne stopnje. Dogovorijo se lahko za delež v odstotkih ali za fiksni znesek. Želja po odprtju novih igralnic vlada po vsej Italiji. Številne kontrole italijanske finančne policije pa kažejo tudi na prisotnost ilegalnega prirejanja iger na srečo. Pred leti je italijanska vlada dovolila odprtje več kot tisoč t. i. bingo klubov, v katerih prirejajo tomboli podobno igro. V zadnjih letih je prisotno tudi veliko število igralnih avtomatov v barih in restavracijah, ki nimajo urejenega legalnega statusa.

Igralništvo je razširjeno tudi v Aziji. Prva igralna hiša je bila v Macau odprta leta 1850, igralniški imperij pa se je začel širiti leta 1962. Do danes so se tamkajšnji casinoji prilagodili svetovnim standardom (Luin 2004a, 27).

2.2 Igralništvo v Sloveniji

V Sloveniji se je zgodba o dovoljenih igrah na srečo začela pisati leta 1964, ko je v Portorožu začel delovati Casino Portorož. Takrat je bilo igralništvo namenjeno predvsem višjemu sloju. Kmalu po portoroški igralnici je začela delovati še igralnica na Bledu. Tako Portorož kot Bled sta bila že takrat turistični središči (to je bil tudi eden od pogojev za odprtje igralnice, ki je veleval, da mora biti v bližini igralnice prisotna velika frekvenca turistov). Vseeno pa so leta 1984 po večletnih prizadevanjih v Novi Gorici odobrili poskus odprtja manjše igralnice, ki je presenetljivo požela uspeh in na njen račun so leta 1993 odprli Casino Perla (Luin 2008, 141).

Leta 1995 je slovenski parlament sprejel Zakon o igrah na srečo, ki je med drugim dovolil igranje tudi domačim gostom, ki je bilo pred tem prepovedano. Leta 2003 je parlament sprejel še popravek zakona, ki je strogo omejil igralne avtomate v barih in predvidel dodatne koncesije za igralne salone. Posebne igre na srečo v Sloveniji se izvajajo na igralnih mizah ter na igralnih avtomatih in napravah, ki igro simulirajo.

Vsak prireditelj posebnih iger na srečo je moral od Ministrstva za finance pridobiti koncesijo. Od vrste koncesije je odvisno, ali prireditelj prireja vse posebne igre na srečo ali le določeno vrsto iger, ki je opisana v zakonu. Če prireditelj prireja vse igre, je pridobil koncesijo za igralnico, če pa je v vrstah iger omejen, ima koncesijo za igralni salon. Na prvi pogled med njimi ni velikih razlik, saj so v širši javnosti pogovorno vsi imenovani »casino«. Pa vendar so razlike številne, in to ne samo pri naboru iger, ki jih ponujajo, temveč tudi po drugih zakonskih pogojih in dolžnostih v okviru njihovega poslovanja.

2.2.1 Zakonska podlaga, nadzor

Na slovenskih tleh so bile za časa stare Jugoslavije zakonsko prepovedane kakršnekoli igre na srečo. Prirejanje prepovedanih iger je veljalo za hudo kaznivo dejanje. Leta 1913 je v Portorožu sicer že delovalo društvo, ki je prirejalo družabne in po zakonu dovoljene igre. Prve igre na srečo so po odobritvi takratnega Ministrstva za finance lahko prirejali od leta 1946. To so bile igre loterije, tombole in športnih napovedi ter igre z naključnim izidom. Strogo je bil opredeljen namen takratnega prirejanja iger, saj se je moral ta nanašati izključno na pridobivanje sredstev v humanitarne, kulturne in športne namene.

Vlada je temeljni Zakon o igrah na srečo objavila leta 1962. Organizacije so lahko začele prirejati igre na srečo v druge namene šele leta 1965, ko je vlada objavila spremembo zakona. Ta zakon je v bistvu le legaliziral obstoječe stanje, saj je že leto pred sprejetjem Zakona o igrah na srečo delovala portoroška igralnica (Luin 2008, 144).

V takratni Socialistični republiki Sloveniji so na podlagi jugoslovanskega zakona iz leta 1965 kmalu za njim sprejeli prvi Zakon o igrah na srečo. Zakon je igranje dovoljeval izključno tujim državljanom, ki so igrali v tuji valuti. Igralništvo je bilo omenjeno tudi v slovenskem kazenskem zakoniku iz leta 1977, ki je predvideval visoke kazni za tiste, ki so nelegalno prirejali igre na srečo.

Nov Zakon o igrah na srečo je bil sprejet leta 1980, ki je imel sicer kar nekaj skupnih značilnosti s starim zakonom. Nadzor nad igrami na srečo je izvajala takrat imenovana Služba družbenega knjigovodstva.

Kmalu po osamosvojitvi Slovenije leta 1991 se je po pobudi začel parlamentarni postopek, ki je predvideval nov slovenski zakon o igrah na srečo. Do sprejetja zakona so med tem sprejeli še Zakon o začasni ureditvi posebnih iger na srečo leta 1993, s katerim so dovolili prirejanje iger na igralnih avtomatih v gostinskih obratih (Uradni list RS, št. 67/93). Nekaj mesecev pozneje je vlada sprejela še Zakon o začasni ureditvi izdajanj dovoljenj za prirejanje posebnih iger na srečo, s katerim je omejila izdajanje novih dovoljenj. Za potrebe sprejetja zakona o igrah na srečo je vlada leta 1994 sprejela Zakon o začasni prepovedi lastninskega preoblikovanja pravnih oseb, ki prirejajo igre na srečo (Uradni list RS, št. 35/94).

Leta 1995, natančneje 9. maja, je vlada sprejela nov sistemski Zakon o igrah na srečo. V primerjavi s starim zakonom je novi dovoljeval udeležbo tudi domačim gostom, predvsem pa je izrazito natančneje opredeljeval prireditelje iger na srečo. Zakon je sicer zajemal tako klasične kot posebne igre na srečo. Pri slednjih so bili natančno določeni postopki dodeljevanja koncesije, vrste iger in njihovo izvajanje, koncesijske dajatve, udeležba pri igrah in uporaba avtomatov zunaj igralnic. Z zakonom je začel veljati nov nadzor nad igralništvom in vlada je pod okriljem Ministrstva za finance ustanovila Urad za nadzor prirejanja iger na srečo – UNPIS (107. člen ZIS, Uradni list RS, št. 27/95).

Nov Zakon o lastninskem preoblikovanju družb na področju posebnih iger na srečo je bil sprejet leta 1997. Zakon je med drugim določil, da bodo koncesijo za prirejanje posebnih iger na srečo pod posebej določenimi pogoji lahko pridobile tudi nedržavne družbe (Uradni list RS, št. 40/97). Nov Zakon o igrah na srečo je začel veljati leta 1999, popravek je doživel še leta 2003, ko so spremenili lestvico za obračunavanje koncesijskih dajatev. Pred tem je začel veljati še Pravilnik o prirejanju posebnih iger na srečo v igralnih salonih (Uradni list RS, št. 50/02). Po zakonu iz leta 2003 so lahko kapitalski delež v podjetjih prirediteljev pridobile tudi tuje pravne osebe s sedežem v Evropskem gospodarskem prostoru (Jaklič et al. 2006, 10).

Za področje iger na srečo velja še en zakon, in sicer Zakon o davku od iger na srečo (Uradni list RS, št. 57/99). Ta koncesionarje obvezuje k plačilu davka po zakonsko določenih stopnjah, ki so odvisne od vrste iger na srečo in vrste koncesije.

Zakon o igrah na srečo je v grobem razdeljen na dva dela. Prvi zajema klasične, drugi pa posebne igre na srečo. Posebne igre na srečo se nato delijo še glede na način igranja. Zakon določa vse, kar zadeva koncesionarja, pridobitev koncesije, dajatve, izvajanje iger, poslovanje in nadzor. Izvajanje le določenih vrst iger je opredeljeno v 92. členu zakona in v praksi dovoljuje določenim pravnim osebam pridobiti koncesijo za igralni salon, v katerem se izvajajo izključno igre na igralnih avtomatih. Tako so v delu zakona, ki obravnava posebne igre na srečo, zajete igralnice in igralni saloni, zakon pa natančno določa pravila njihovega poslovanja.

2.2.2 Razlike med igralnicami in igralnimi saloni

Tema zaključne projektne naloge obravnava dejavnost igralništva, ki se pri nas izvaja v dveh oblikah. Sprva so delovale t. i. igralnice, pozneje pa so se jim na podlagi Zakona o igrah na srečo pridružili še igralni saloni. Ponudba obojih je na prvi pogled enaka – igre na srečo tipa »casino«. Pa vendar so te igre na srečo v celotni obliki prisotne le v igralnicah. Igralni saloni so namreč nekakšna pomanjševalnica igralnic, saj se v njih izvaja le del z zakonom določenih posebnih iger na srečo. Pri igralnih salonih torej govorimo o nekakšnem manjšem obsegu ponudbe iger v primerjavi z igralnicami. Četudi sta obe obliki zajeti v istem zakonu, ju zakon na široko loči v dva različna

segmenta. Razlike v lastništvu, obračunavanju koncesijskih dajatev in druge razlike ločijo igralnice od igralnih salonov in po našem mnenju vplivajo na razliko v njihovi uspešnosti poslovanja, ki je do izraza prišla predvsem v zadnjih letih.

Pogoji za ustanovitev in pridobitev koncesije

Zakon o igrah na srečo v tretjem poglavju v celoti navaja pogoje in zahteve za pridobitev ustrezne koncesije. Ob natančni analizi Zakona o igrah na srečo ugotovimo, da so pogoji za pridobitev igralniške koncesije za igralni salon drugačni kot pogoji kot za pridobitev koncesije za igralnico.

Koncesijo za igralnico, t. i. veliko igralniško koncesijo, lahko pridobi izključno delniška družba s sedežem v Republiki Sloveniji (55. člen ZIS-UPB1 2003). V primerjavi z 92. členom istega zakona ugotovimo, da za pridobitev koncesije za igralni salon, t. i. male igralniške koncesije, lahko zaprosijo tudi družbe z omejeno odgovornostjo. Pri nadaljnji analizi ugotovimo, da mora biti delniška družba, ki odda vlogo za pridobitev velike koncesije, v 100-odstotni lasti Republike Slovenije. Pod zakonsko določenimi pogoji so lahko lastniki tudi gospodarske družbe v zasebni lasti, vendar njihov delež ne sme presegati 49 % (55.a člen ZIS-UPB1 2003). Lastništvo pri pridobitvi male igralniške koncesije ne igra vloge, saj jo lahko pridobi vsaka delniška družba in družba z omejeno odgovornostjo, torej tudi tista v zasebni lasti (92. člen ZIS-UPB1 2003). Na podlagi te primerjave lahko trdimo, da so igralnice državne (oz. v izjemnih primerih v večinski lasti države), igralni saloni pa, sodeč po podatkih v javno dostopnih bazah, večinoma zasebni.

Igralnice in igralni saloni se razlikujejo tudi v višini najnižjega zneska osnovnega kapitala. Ta za veliko koncesijo znaša 416.000 EUR, za malo pa 208.000 EUR.

Vrste posebnih iger na srečo

Zakon v 53. členu posebne igre na srečo deli v sedem skupin. Te so: igre, ki jih igralci igrajo drug proti drugemu, igre s kroglico, igre z igralnimi kartami, ki se igrajo proti igralnici, igre s kockami, igre na igralnih panojih, igre na igralnih avtomatih, ki jih igralci igrajo proti igralnemu avtomatu, in stave.

Sedem skupin tvori ponudbo, ki jo lahko ponujajo slovenske igralnice. Zakon določa, da lahko te igre izvajajo izključno delniške družbe, ki so pridobile koncesijo za igralnico. Zakon v 92. členu razlaga, da lahko na podlagi koncesije tudi družbe z omejeno odgovornostjo prirejajo posebne igre na srečo, vendar v omejeni obliki. V igralnih salonih lahko torej koncesionar prireja le posebne igre na srečo, ki so opisane v 6. točki zakona. To so igre, ki jih igralci igrajo proti igralnemu avtomatu. Številčno je koncesionar z malo koncesijo omejen na 200 igralnih mest. Glavna in temeljna razlika med igralnicami in igralnimi saloni je torej ta, da v igralnicah prirejajo vse vrste posebnih iger na srečo, v igralnih salonih pa le določen del teh iger. Natančneje, igralni

saloni imajo pravico prirejati izključno igre, ki se igrajo na igralnih avtomatih brez pomoči tretje osebe in nikakor ne med seboj. V skupino iger, ki jih igra igralec proti igralnemu avtomatu, sodijo vse naprave, na katerih igralec sam proži mehansko napravo, pri kateri ima naključno možnost dobitka. Igralnice pa poleg iger na avtomatih lahko prirejajo tudi igre za igralnimi mizami, kjer igrajo igralci proti igralnici in drug proti drugemu. Igram, ki se izvajajo v igralnicah za mizami, v igralniškem žargonu pravimo »žive igre«.

Obračunavanje koncesije

Zakon o igrah na srečo (ZIS-UPB1 2003) navaja različno obračunavanje koncesijskih dajatev glede na vrsto pridobljene koncesije. Za koncesionarja z veliko koncesijo (igralnice) znaša koncesijska dajatev 5 % od osnove za vsako vrsto iger na srečo posebej (sedem vrst), izjema je šesta vrsta. Osnova za izračun dajatve pri 1. vrsti posebnih iger na srečo je prihodek, ki ga ima koncesionar od te vrste iger. Pri ostalih vrstah iger predstavlja osnovo razlika med prejetimi vplačili in izplačanimi dobitki za posamezno vrsto igre. Posebna pravila za izračun dajatve veljajo za 6. vrsto iger, kjer kot osnova veljajo prejeta vplačila, zmanjšana za izplačane dobitke. Pri tej vrsti iger, ki jih prirejajo tako igralnice kot igralni saloni (za oboje sicer velja enak obračun osnove), se med igralnicami in igralnimi saloni razlikuje način obračunavanja koncesijske dajatve. Igralnice morajo od te vrste posebnih iger na srečo za koncesijsko dajatev odšteti progresivni znesek in zakonsko določen odstotek, ki sta odvisna od višine obračunske osnove. Lestvica, ki določa obračun koncesijskih dajatev te skupine iger, je razdeljena v štiri razrede, glede na višino osnove. Razredi za obračun dajatve so naslednji:

- 1. razred: 0–105.000 EUR,
- 2. razred: 105.000–230.000 EUR,
- 3. razred: 230.000–420.000 EUR in
- 4. razred: od 420.000 EUR navzgor.

Za osnove znotraj prvega razreda koncesionar plača 5 %. Za osnove med mejama drugega razreda plača fiksni znesek 5.250 EUR in 10 % nad spodnjo mejo razreda. V tretjem razredu fiksni znesek znaša 17.750 EUR, variabilni znesek pa 15 % nad spodnjo mejo razreda. Če je razlika med vplačili in dobitki nad 420.000 EUR, je koncesionar v okviru četrtega razreda dolžan plačati fiksni znesek 46.250 EUR in variabilni del v višini 20 % nad spodnjo mejo razreda (75. člen ZIS-UPB1 2003).

Igralni saloni, ki prav tako prirejajo 6. vrsto iger na srečo, morajo v skladu z 98. členom ZIS za koncesijske dajatve plačati 20 % od osnove, ki je pri igralnih salonih enaka kot pri igralnicah, tj. razlika med vplačanimi stavami in izplačanimi dobitki.

Višina dajatve je pri igralnih salonih fiksna in za razliko od igralnic ni odvisna od višine osnove (98. člen ZIS – UPB1 2003).

Osnova za obračun koncesije se izračunava za vsak mesec posebej in ne vključuje vstopnin in napitnin (75. člen ZIS – UPB1 2003).

Sklepamo lahko, da igralnice plačujejo sorazmerno nižji delež kot igralni saloni. Podatek, ki ga razkriva Osnutek strategije razvoja slovenskega igralništva, dokazuje, da so v letu 2009 igralni saloni skupaj v obliki prispevkov (davek od iger na srečo in koncesijska dajatev) plačali 38 %, igralnice pa od 23 % in do 32,4 % od obračunske osnove (Ministrstvo za finance 2010, 12).

Delež, ki ga v obliki koncesijskih dajatev podjetja plačujejo državi, predstavlja enega od učinkov igralništva na družbo. Žal pa imajo pozitivni vplivi tudi spremljevalne negativne vplive.

2.2.3 Učinek igralniške dejavnosti na okolico

Igralništvo predstavlja v Sloveniji pomemben dejavnik. Ima velike pozitivne učinke, ki igrajo veliko vlogo predvsem pri prejemkih državnega proračuna, poleg tega pa zagotavlja številna delovna mesta (število delovnih mest v dejavnosti igralništva je podrobneje prikazano v prilogi 1). Gostje igralnic so bolj ali manj tuji (struktura gostov igralnic in igralnih salonov je podrobneje prikazana v sliki 4.2), zato je tudi večina igralnic lociranih v bližini državne meje.

Na drugi strani se pojavljajo negativni učinki. Gre predvsem za družbeno-etične učinke, ki v večini primerov nastopajo v povezavi z odvisnostjo od iger na srečo. V tem segmentu se večinoma pojavljajo predvsem domači obiskovalci, ki igrajo na srečo, iz tega naslova je logično, da je negativni učinek toliko večji, saj »zastruplja« domačo družbo. Pozitivni učinki vplivajo na celotno družbo, medtem ko negativni najpogosteje prizadenejo v prvi vrsti posameznike in njihovo ožjo družbo.

Marko Pahor (2007) v raziskavi, v kateri preučuje učinke igralništva v občini Nova Gorica, navaja, da je pozitiven učinek igralništva, ki je prispeval k razvoju kraja, prispeval tudi k razvoju drugih panog. Ob običajnih negativnih učinkih navaja še droge in prostitucijo. Na podlagi raziskave je ugotovil, da so pozitivni učinki večji od negativnih (Pahor 2007, 12).

Pozitivni učinki

Vsak prireditelj posebnih iger na srečo v Sloveniji se je s podpisom koncesijske pogodbe obvezal, da bo del zaslužka plačal državi v obliki koncesijskih dajatev. Način izračuna dajatev je različen glede na vrsto koncesije, vendar pa ne glede na to posebne igre na srečo v Sloveniji predstavljajo pomemben prejemek za državni in lokalni proračun ter dobrodelne organizacije. Prav v namen slednjih sta bili z Zakonom o igrah na srečo iz leta 1995 ustanovljeni dve fundaciji, Fundacija za financiranje športnih

organizacij v Republiki Sloveniji (FŠO) in Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO). Državni in lokalni proračun sta prav tako obvezana, da sredstva preusmerjata za investicije, povezane z lokalno in turistično infrastrukturo.

Neodvisno od načina obračunavanja koncesijske dajatve Ministrstvo za finance sredstva razporeja na naslednji način: od celotne koncesijske dajatve 2,2 % nameni vsaki od dobrodelnih fundacij, ostalo pa v razmerju 50:50 razdeli na državni in lokalni proračun. Država mora sredstva nameniti razvoju in promociji turizma, ker so igralnice v osnovi še vedno del turistične ponudbe. Lokalne oblasti pa morajo svoj del preusmeriti v turistično infrastrukturo in v investicije, ki prispevajo v prebivalcem prijaznejše okolje.

Če izpod drobnogleda izvzamemo vrsto iger na srečo in vrsto koncesije ter z njima povezane koncesijske dajatve, morajo vsa podjetja, ki prirejajo kakršnekoli igre na srečo, skladno z Zakonom o davku od iger na srečo (ZDIS) državi plačevati tudi davek. Za prireditelje klasičnih iger na srečo davek znaša 5 % od osnove, pri posebnih igrah na srečo pa 18 % od osnove. Temelj za izračun osnove so vsa vplačila, zmanjšana za izplačane dobitke, vendar se tudi tu, odvisno od vrste koncesije, pojavljajo razlike (5. člen ZDIS 1999).

V preglednici 2.1 so prikazani prejemki državnega proračuna, ki so izhajali iz dajatev od iger na srečo. V preglednico so vključena vsa podjetja, ki prirejajo klasične in posebne igre na srečo in ki v državni proračun namenjajo del koncesijskih dajatev, ter obračunani davek od iger na srečo. Trend povečevanja dajatev v letih med 2004 in 2007 lahko povežemo s povečevanjem števila igralnih salonov in s tem igralnih mest ter posledično z višjim skupnim obiskom (razvidno s slik 4.2 in 4.3). S tem so se prihodki v proračunu povečali, trend pa se je ustavil leta 2008 in bil skladno z zmanjšanjem prihodkov igralnic in igralnih salonov nižji tudi leta 2009.

Preglednica 2.1 Dajatve od vseh iger na srečo, ki pripadajo proračunu (del koncesijskih dajatev in davek od iger na srečo) (v mio EUR)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Prihodki proračuna RS	6.511	7.023	7.330	7.764	8.535	7.920
Dajatve od iger na srečo v proračun RS	68.60	82.90	91.20	94.60	90.90	85.40
Delež dajatev v prihodkih proračuna RS	1,05 %	1,18 %	1,24 %	1,22 %	1,07 %	1,08 %

Vir: Ministrstvo za finance 2010.

Pomemben je vpliv igralništva na turizem. Zagoršek in Jaklič (2007), ki igralništvo definirata kot »orodje za razvoj regije«, trdita, da tujci k nam prihajajo, ker je

igralništvo ponekod prepovedano ali omejeno (Zagoršek in Jaklič 2007, 3–6). Na tej osnovi je zrasel slovit Las Vegas, saj takrat ljudje v širši okolici niso imeli bližje možnosti za igranje (Luin 2004b, 116).

Igralniški gostje se delijo na dve skupini. Na tiste, ki pridejo igrat in se med enim in drugim ciklom igranja ukvarjajo z drugimi, spremljajočimi dejavnostmi, ter na tiste, ki uživajo predvsem dodatno ponudbo in se občasno odpravijo tudi v igralnico. Iz naslova tujih gostov so igralnice v letu 2006 zaslužile kar 90 % vseh prihodkov, igralni saloni pa 59 %, kar dokazuje večjo prisotnost domačih gostov v igralnih salonih (Zagoršek in Jaklič 2007, 10).

Negativni učinki

Pod poglavjem negativnih učinkov igralništva se pojavlja pojem družbenih stroškov igralništva. Mirna Macur (v Macur et al. 2008) ugotavlja, da je ne glede na metodo analize ocenjevanje teh stroškov oteženo zaradi stereotipnih interpretacij in predstav o dejavnosti.

Avtorica v sklepni razpravi negativne učinke igralništva razdeli v različne skupine. Na prvem mestu kot negativni učinek nastopa patološko igranje posameznikov, ki poleg lastnih bankrotov in propadov vpliva tudi na posameznikovo okolico v obliki razdorov družin, trpljenja otrok ipd. Ta raven problema je tudi tista, ki v javnosti daleč najbolj izstopa (Macur et al. 2008, 184).

Čeprav se številni psihologi ukvarjajo s to temo, pri nas ni uradne ustanove, ki bi ustrezno poskrbela za ta segment gostov. Popravki Zakona o igrah na srečo uvajajo možnost samoprepovedi posameznih igralcev, ki pa je odvisna od odvisnikove volje. Samoprepoved igranja si posameznik na lastno željo uredi na sedežu izvajanja dejavnosti enega od koncesionarjev. Pisno izjavo, ki jo podpiše igralec, mora koncesionar najpozneje naslednji delovni dan poslati na Urad RS za nadzor prirejanja iger na srečo, ta pa naprej vsem koncesionarjem v Republiki Sloveniji. Samoprepoved igranja na srečo lahko traja od šestih mesecev do treh let, pred potekom izbranega trajanja pa osebi vstop v vse igralnice in igralne salone v Sloveniji ni mogoč (9. člen ZIS-UPB1 2003).

S prvim negativnim učinkom, ki prevladuje na osebni ravni, se razvije učinek, ki se kaže v povečanju obsega kriminala in višji samomorilnosti. V stanju propada številni prizadeti iščejo rešitev v omenjenih oblikah, kar skupaj pripomore k zmanjšanju spoštovanja na ravni družbe (Macur et al. 2008, 184).

Poleg psihološko naravnanih težav, odvisnih od problematičnih posameznikov, so prisotni tudi negativni učinki, na katere igralci nimajo neposrednega vpliva. Učinek igralništva se izraža na primer v gospodarstvu, kjer prireditelji posebnih iger na srečo, zato da bi pridobili čim več gostov, ponujajo tudi druge storitve po nižji ceni kot konkurenčni ponudniki. Koncesionarji stroške obstranskih dejavnosti pokrivajo iz

naslova igralništva, medtem ko si ostali konkurenti takih cen ne morejo privoščiti. Problematične so predvsem gostinska ponudba in družabno-zabavne dejavnosti (Macur et al. 2008, 184).

Hugo Razgoršek s sodelavci v svoji analizi iz leta 2008 trdi, da je velikost učinkov, ki jih povzročajo igralnice, odvisna od razmerja med tujimi in domačimi obiskovalci. T. i. izvozno igralništvo ustvarja pozitivne učinke, pri čemer so negativni učinki minimalni. V obratnem primeru, ko gre za domače usmerjeno igralništvo, pa so pozitivni in negativni učinki po velikosti primerljivi (Zagoršek, Jaklič in Zorić 2008, 25–26). Glede na dejstvo, da je Slovenija v samem igralniškem vrhu po deležu obiskov tujih gostov (delež tujih gostov je razviden tudi s slike 4.2), lahko sklepamo, da imamo v Sloveniji prisotno izvozno usmerjeno igralništvo. Na podlagi našega sklepa lahko torej trdimo, da slovensko igralništvo ustvarja pozitivne učinke, pri čemer so negativni učinki minimalni.

Najbolj negativen učinek je nedvomno ta, da igralništvo povzroča odvisnosti, ki s seboj pripeljejo kombinacije učinkov v zgoraj omenjenih oblikah z negativnimi posledicami. Postavlja se vprašanje, kdo bi moral poskrbeti za ureditev teh razmer. Koncesionarji in država bodo za problem, ki največkrat prizadene lokalne obiskovalce, morali poiskati rešitev, ki bo učinkovitejša pri reševanju obravnavane problematike.

2.2.4 Nova strategija razvoja igralništva

Svet za igralništvo je bil ustanovljen aprila 2009 po sklepu Ministrstva za finance. Njegova prva naloga je bila pripraviti osnutek strategije razvoja slovenskega igralništva. Ustanovitev te skupine je prav gotovo posledica neugodnih razmer v panogi, ki jih krojijo predvsem težave nekdanjih paradnih konjev. Aprila 2010 je Svet za igralništvo predstavil Osnutek strategije razvoja slovenskega igralništva, ki je bil 1. julija 2010 javno dostopen tudi na spletnih straneh Ministrstva za finance. V strategijo so zajete tako posebne kot tudi klasične igre na srečo.

Osnutek strategije v uvodnem delu predstavlja trenutno stanje in ga primerja s stanjem v zadnjih desetih letih.

V nadaljevanju opredeljuje poslanstvo in vizijo slovenskih iger na srečo. Poslanstvo klasične igre usmerja na domači trg, posebne igre na srečo pa v ponudbo turističnega produkta države. Veliki poudarek ima na zmanjševanju negativnih učinkov igralništva in njihovih posledic. V nadaljevanju določa cilje po posameznih udeležencih v dejavnosti in z različnih zornih kotov.

Osnutek strategije predvideva drastične spremembe, ki bodo na podlagi študij pozitivno vplivale na razvoj te panoge. Najvidnejša in najbolj kočljiva sprememba bi spremenila relacijo med igralnimi saloni in igralnicami. Po novem bi še vedno sicer obstajali tako igralni saloni kot igralnice, vendar bi slednje lahko obratovale v štirih različnih oblikah. Oblike igralnic so odvisne od števila miz in avtomatov, hkrati pa

zahtevajo tudi turistične namestitve v različnih obsegih in dodatne aktivnosti, ki naraščajo s številom igralnih mest. Predvideno je tudi, da bodo vsi koncesionarji morali družbe lastninsko preoblikovati v delniške družbe. Izjemno pomemben je predlog, da naj bi po sprejetju strategije koncesijo lahko pridobile vse delniške družbe, vključno s tistimi v zasebni lasti. Tako bi se povečala konkurenčnost slovenskega igralništva in posledično izboljšal igralniški produkt kot storitev.

Osnutek strategije razvoja slovenskega igralništva obravnava tudi plačevanje dajatev. Glede na težavo, ki jo igralničarjem povzroča t. i. »davek na davek«², strategija predlaga združitev koncesijske dajatve z davkom od iger na srečo.

Nadzor nad igrami na srečo bi bil po novi strategiji podoben kot danes, vendar predvideva kadrovske in finančne okrepitve Urada RS za nadzor prirejanja iger na srečo. Poleg urada strategija predlaga tudi ustanovitev posebnega vladnega telesa, ki bi spremljalo dogajanje v igralništvu in imelo dodaten nadzor.

Krčenje števila koncesij in podeljevanje koncesij znotraj vnaprej zaokroženih igralniških območij bi prispevali k izboljšanju igralniške ponudbe. Strategija omenja, da bi se z današnjih 42 koncesij število do leta 2020 zmanjšalo na vsega 30 koncesij za prirejanje posebnih iger na srečo. Pridobitve koncesij bi potekale preko javnega razpisa in pozneje na osnovi dražbe – boljšemu ponudniku, tistemu, ki bo pripravljen plačevati večjo koncesijsko dajatev.

Z vidika družbeno odgovornega igralništva strategija predlaga določitev sistema, ki bi spremljal in preučeval problem patološkega igranja, in določitev organa, ki bi bil odgovoren za zdravljenje in financiranje zdravljenja. Pomoč odvisnikom bo morala biti brezplačna v okviru obveznega zdravstvenega zavarovanja.

V zaključku osnutek strategije ponuja termiski plan in odgovornosti za izvedbo v povezavi z razvojem igralništva. Prvi korak je v rokah vlade, ki mora sprejeti strategijo razvoja slovenskega igralništva. Planirani rok za izvedbo je bil junij 2010. Glede na to, da se do danes (18. 8. 2010) to še ni zgodilo, lahko predvidevamo, da celotna zadeva ne bo opravljena v okviru, ki so si ga zadali člani Sveta za igralništvo. Osebno strategijo ocenjujem za dobro vse do točke, kjer premalo natančno opredeljuje negativni vpliv iger na srečo na patološke igralce. Spremembe na račun prirejanja iger in lastništva bi vsekakor pomagale igralništvu, saj bi zasebni lastniki svoje vložke z večjim zanimanjem maksimizirali in povečali konkurenčnost, s katero bi lahko panoga na dolgi rok stopila v korak z nekdanjimi rezultati..

² V osnovo za obračun davka se šteje celotna razlika med vplačili in izplačanimi dobitki, vključno z deležem, ki je namenjen koncesijski dajatvi.

3 MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA

Uspešnost podjetja lahko presojamo vsaj z dveh zornih kotov:

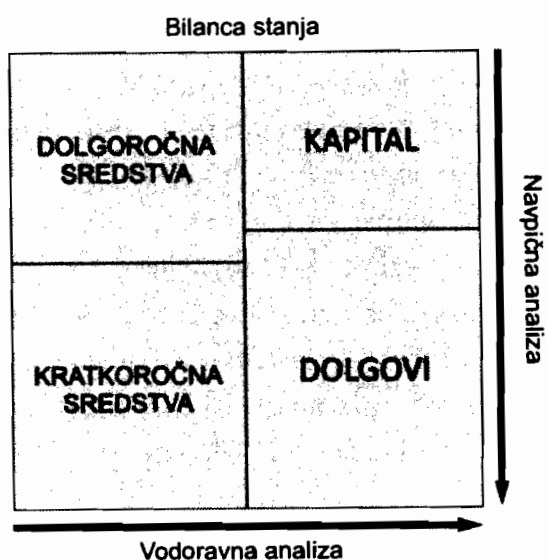
- gospodarskega (cilj podjetja kot gospodarskega subjekta je ustvarjanje dobička) in
- finančnega (podjetje mora biti s finančnega vidika sposobno poravnati svoje tekoče obveznosti).

V zadnjem času pa vse več znanstvene in strokovne literature (Ekins 2000) poudarja tudi družbeno odgovorni vidik poslovanja sodobnih podjetij. Ker je projektna naloga osnovana na računovodskih podatkih, bo analiza temeljila na primerjalni analizi gospodarske in finančne uspešnosti poslovanja, pri čemer bo družbeno odgovorni vidik poslovanja za potrebe pričujoče analize zanemarjen.³

Ključni korak v oblikovanju sodbe o poslovanju podjetja je analiza njegovih računovodskih izkazov. Podatki iz računovodskih izkazov nam dajejo informacijo o finančni stabilnosti podjetja v preteklosti, z uporabo računovodskih kazalnikov pa nam omogočajo ugotoviti tudi pozitivne ali negativne trende poslovanja v prihodnosti. Uspešnost podjetja lahko ugotavljamo s tremi temeljnimi metodami analize računovodskih izkazov (Hočevar 2002, 383):

- vodoravno analizo,
- navpično analizo in
- analizo s kazalniki.

Slika 3.1 Ponazoritev vodoravne in navpične analize bilance stanja

Vir: povzeto po Hočevar 2002.

³ V nadaljevanju sta s pojmom uspešnost poslovanja podjetja mišljeni gospodarska in finančna uspešnost.

Pri vodoravni analizi poslovanja so računovodske postavke predhodnega obdobja predmet primerjave s postavkami zadnjega leta ali katerega izmed predhodnih let poslovanja. Pri navpični analizi pa se izbrane računovodske postavke prikazujejo kot relativni deleži glede na izbrano celoto. Poglavitni namen analize računovodskih kazalnikov naj bi bil (Bendrey, Hussey in West 2004, 341):

- oceniti gospodarske in finančne rezultate podjetja,
- ugotoviti njegovo finančno stabilnost ter
- napovedati rezultate in finančno stabilnost podjetja v prihodnosti.

Analiza računovodskih kazalnikov se večinoma uporablja za ugotavljanje likvidnosti, rasti, zadolženosti in dobičkonosnosti. Glede na potrebe po finančnem in gospodarskem načinu presojanja uspešnosti Slovenski računovodski standardi (SRS 2006) računovodske kazalnike delijo na: temeljne kazalnike stanja financiranja (vlaganja), temeljne kazalnike stanja investiranja (naložbenja), temeljne kazalnike vodoravnega finančnega ustroja ter temeljne kazalnike obračanja, gospodarnosti, dobičkonosnosti in dohodkovnosti.

S kazalniki stanja financiranja analiziramo pasivno stran bilance stanja (strukturo virov financiranja poslovnega sistema). Pri kazalnikih finančne neodvisnosti gre za stopnje udeležnosti kapitala, dolgov in pasivnih časovnih razmejitev v obveznostih do virov sredstev. Rezultati analize povedo, kolikšen delež sredstev je financiran lastniško in kolikšen delež dolžniško (tuji viri financiranja). V literaturi je pogosto izpostavljeno tudi razmerje med dolgovi in kapitalom, imenovano finančni vzvod. S kazalniki stanja financiranja ugotavljamo tudi, kolikšen je delež kratkoročnih in dolgoročnih virov financiranja v celotni strukturi vseh virov financiranja.

S kazalniki investiranja analiziramo strukturo sredstev poslovnega sistema, pri čemer presojamo, kolikšen je delež dolgoročnih in kratkoročnih sredstev⁴ v strukturi vseh sredstev podjetja, kolikšen je delež oz. kakšno je razmerje med poslovnimi in finančnimi sredstvi podjetja, kakšna je stopnja odpisanosti osnovnih sredstev ipd.⁵

Temeljni kazalniki vodoravnega finančnega ustroja kažejo, kako so financirane posamezne vrste sredstev. Najpomembnejši med njimi so: koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev (kazalnik pove, kolikšen delež dolgoročnih sredstev je financiran z lastniškimi viri sredstev in dolgoročnimi dolžniškimi viri financiranja), koeficient kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev (kazalnik pove, kolikšen delež dolgoročnih sredstev financirajo lastniki) ter koeficienti likvidnosti. Slednje

⁴ Pri primerjalni analizi strukture sredstev je pomembna metodološka usklajenost, saj se je skladno s prenovami SRS spreminjala tudi temeljna delitev sredstev. Skladno s SRS 2001 so bila sredstva deljena na stalna in gibljiva, medtem ko je od leta 2006 (skladno s SRS 2006) prisotna delitev na dolgoročna in kratkoročna sredstva.

⁵ Podrobneje so kazalniki stanja financiranja predstavljeni v SRS 2006, 29.30.

najpogosteje delimo na: koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti (ugotavljamo razmerje med likvidnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi), koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti (ugotavljamo razmerje med likvidnimi sredstvi in kratkoročnimi terjatvami ter kratkoročnimi obveznostmi) in koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti (ugotavljamo, koliko kratkoročnih obveznosti lahko v danem trenutku poravnamo s kratkoročnimi sredstvi).

Temeljni kazalniki obračanja povedo, koliko časa potrebujejo sredstva za svoje preoblikovanje. S preoblikovanjem mislimo na spreminjanje njihove pojavne oblike od denarne oblike preko drugih oblik (stvarne oblike, oblike pravic) zopet v denarno obliko. Potrebni čas za preoblikovanje znaša pri osnovnih sredstvih več kot eno leto, pri obratnih sredstvih pa manj kot leto dni. Z obratom obratnih sredstev tako razumemo čas, izražen v dnevih, ki ga obratna sredstva potrebujejo za svoje preoblikovanje. Če število dni v letu primerjamo s časom trajanja enega obrata, dobimo koeficient obračanja obratnih sredstev. Ta koeficient pove število obratov obratnih sredstev v letu dni. Najpomembnejši so: koeficient obračanja obratnih sredstev, koeficient obračanja osnovnih sredstev, koeficient obračanja zalog materiala (zalog proizvodov in trgovskega blaga) in koeficient obračanja terjatev do kupcev.

Ko govorimo o gospodarnosti, mislimo na razmerje med ustvarjenimi prihodki in odhodki. V praksi so v okviru koeficientov gospodarnosti najpogosteje uporabljeni koeficient celotne gospodarnosti (ponazarja razmerje med celotnimi prihodki in celotnimi odhodki), koeficient gospodarnosti poslovanja (ponazarja razmerje med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki), stopnja dobičkovnosti poslovnih prihodkov (razmerje med poslovnim izidom iz poslovanja in poslovnimi prihodki) in stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov (razmerje med čistim poslovnim izidom in celotnimi prihodki). Podrobneje so kazalniki gospodarnosti predstavljeni v SRS 2006, 29.33.

Dobičkonosnost lahko pojasnujemo z različnih vidikov. Za lastnike podjetja je zanimiv zlasti kazalnik, ki pojasnjuje čisto dobičkonosnost kapitala (angl. *Return on equity – ROE*), merjen kot razmerje med čistim poslovnim izidom in povprečnim kapitalom obračunskega obdobja. Poleg njega je najpogosteje uporabljen tudi kazalnik čiste dobičkonosnosti sredstev (angl. *Return on assets – ROA*), ki pove, koliko dobička smo ustvarili z vloženimi sredstvi (torej s sredstvi, financiranimi lastniško in dolžniško).

Pravo sliko o poslovanju podjetja pa lahko dobimo šele s primerjavo podjetja s konkurenčnim podjetjem, povprečjem panoge, najboljšimi podjetji v panogi ter navsezadnje tudi s primerjavo poslovanja s predhodnimi leti.

Zakonski pregled značilnosti poslovanja igralnic in igralnih salonov ter njihove medsebojne razlike in metode računovodskega analiziranja so osnova za empirični del analize, ki sledi v nadaljevanju.

4 PRIMERJALNA ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA IGRALNIC IN IGRALNIH SALONOV V SLOVENIJI

Primerjalno analizo smo primarno zasnovali na pregledu stanja poslovanja igralnic in igralnih salonov. V nadaljevanju nam je kazalnik ROE podal informacijo o uspešnosti njihovega poslovanja. Razlike v uspešnosti poslovanja igralnih salonov in igralnic smo poskušali pojasniti z nadaljnjo uporabo izbranih računovodskih kazalnikov ter z vodoravno in navpično analizo gospodarskih kategorij, ki so po naši presoji najpomembneje vplivale na ugotovljeno razliko. Na samem začetku empiričnega dela pa predstavljamo uporabljene podatke in metodologijo raziskave.

4.1 Uporabljeni podatki in metodologija

Podlaga za analizo so podatki o poslovanju podjetij, ki imajo aktivne koncesije za prirejanje posebnih iger na srečo v Sloveniji. Podatki o aktivnih koncesijah so bili pridobljeni iz registra koncesionarjev na dan 27. 5. 2010 (UNPIS 2010). Podatke o poslovanju podjetij smo pridobili na podlagi javno dostopne podatkovne baze FIPO Agencije za javnopravne evidence in storitve Republike Slovenije (AJ PES). Pri analizi smo upoštevali izključno podatke za leta, ko je imelo podjetje odprto igralnico ali igralni salon (razvidno v prilogi 2). V raziskavo smo vključili še podjetje Casino Ljubljana, ki ga sicer na omenjeni datum ni bilo več na seznamu, vendar je poslovalo celo poslovno leto 2009. Primerjalna analiza uspešnosti poslovanja je bila izvedena za obdobje 2003–2009.

Pri raziskavi smo se srečali z naslednjimi omejitvami. Podatki, pridobljeni na podlagi podatkovne baze FIPO, obravnavajo celotno podjetje, zato pri podjetjih, ki se ukvarjajo še z drugimi dejavnostmi, nismo mogli izločiti poslovnih rezultatov, ki se nanašajo samo na igralništvo.

Ko obravnavamo skupino igralnih salonov, iz nje izločimo podjetja, ki imajo obe vrsti koncesij. Predvidevamo, da predstavlja igralnica večji delež v poslovanju podjetja. V tem primeru mislimo na naslednja podjetja: Hit, Casino Portorož, Casino Bled in Casino Ljubljana.

Iz vzorca smo izključili dve podjetji: podjetje Gold Club, ki se ukvarja predvsem s proizvodnjo igralnih naprav, in podjetje Admiral, ki je imelo igralni salon odprt le en mesec v letu 2009.

V primeru, ko so rezultati posamezne igralnice oz. igralnega salona bistveno odstopali od povprečja, smo pri izračunih podatek izločili. Posamezni primeri so nazorno prikazani v preglednicah v prilogi.

Ko v sklopu analize govorimo o igralnicah in igralnih salonih gre za dve skupini v kateri so vključena podjetja, ki prirejajo posebne iger na srečo. V skupino igralnic

sodijo podjetja, ki upravljajo z veliko igralniško koncesijo, pri igralnih salonih pa podjetja z malo koncesijo.

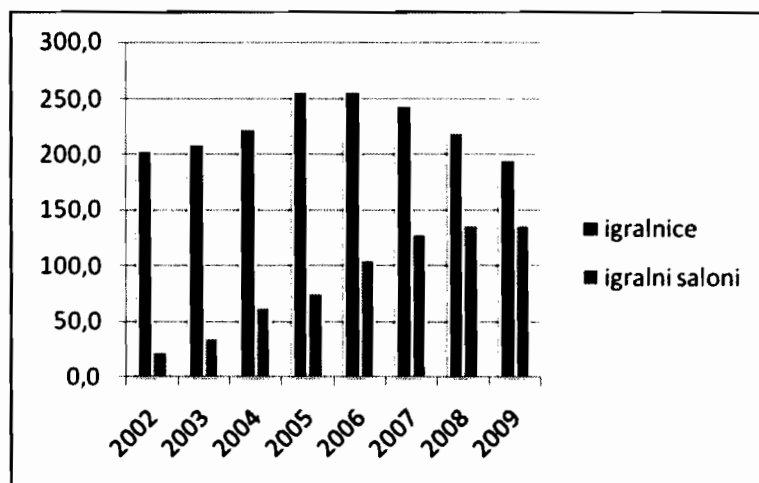
Celotni podatki uporabljeni v analizi so zaradi obširnosti prikazani v prilogah. Če je pri posameznih podatkih prišlo do večjega odstopanja, smo podatek izbrisali in upoštevali kot neveljaven. V teh primerih smo za potrebo analize tabele s podatki priredili in jih ustrezno označili.

4.2 Trenutno stanje poslovanja

Mediji in okolica nas danes opozarjajo na težave, ki pestijo dejavnost igralništva. Govori se predvsem o težavah velikih podjetij, tistih, ki imajo koncesijo za igralnico. V zadnjih dveh letih se je zaključil stečajni postopek v Casinoju Maribor (2009), Casinoju Ljubljana (2010), s prisilno poravnavo v letu 2008 pa je Casino Portorož reševal nekdanji biser slovenskega igralništva (AJ PES 2010). Medijsko nepodprti so igralni saloni, ki v večini poslujejo boljše od igralnic. Po hitrem pregledu rezultatov poslovanja podjetij v javni bazi podatkov ugotovimo, da deluje nekaj podjetji, ki z malo koncesijo krepko prekašajo rezultate podjetij z velikimi koncesijami (posamezni rezultati so nazorno prikazani tudi v prilogah).

Slika 4.1 prikazuje prihodke, ki so jih ustvarile igralnice in igralni saloni izključno iz naslova iger na srečo (v prihodek niso vključeni prihodki obstranskih dejavnosti – gostinstvo, hoteli ipd.). S slike je mogoče ugotoviti, da so se prihodki igralnih salonov v analiziranem obdobju nepretrgoma povečevali, medtem ko je pri igralnicah od leta 2006 zabeležen upad višine prihodkov. Če analiziramo njuno razmerje, lahko ugotovimo, da je razlika med njima vsako leto manjša.

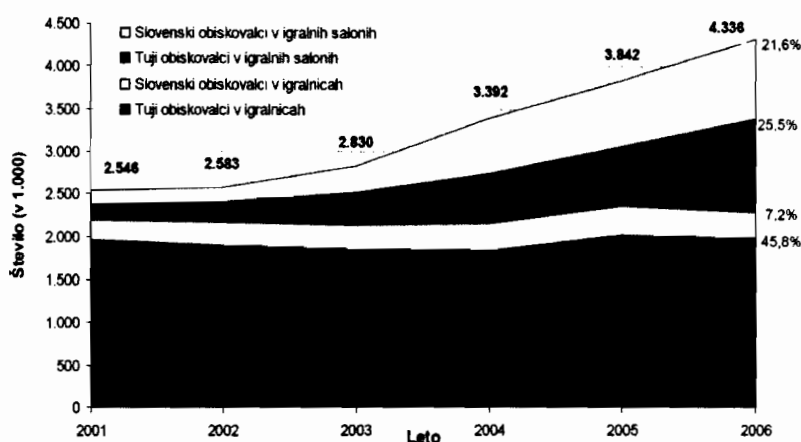
Slika 4.1 Prihodki igralnic in igralnih salonov v obdobju 2002–2009 (v mio EUR)

Vir: Ministrstvo za finance 2010.

Slika 4.2 prikazuje število obiskovalcev igralnic in igralnih salonov, iz česar je razvidno, da je obisk igralnic v zadnjih letih približno konstanten, v igralnih salonih pa strmo narašča. Rast števila obiskovalcev je tudi posledica odpiranja novih igralnih salonov. Po podatkih iz poročil UNPIS (2010) je bilo leta 2004 odprtih 27 igralnih salonov, leta 2006 pa 33. Na podlagi slike 4.2 lahko ponovno sklepamo, da so rezultati igralnih salonov boljši v primerjavi z rezultati igralnic. S slike 4.2 je razvidno, da je igralne salone obiskovalo že 47,1 % vseh igralcev.

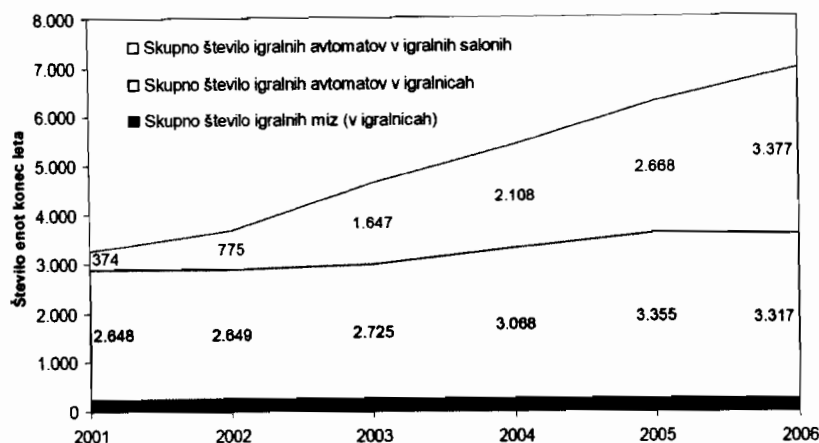
Slika 4.2 Število obiskovalcev v igralnicah in igralnih salonih v Sloveniji v obdobju 2001–2006

Vir: Zagoršek, Jaklič in Zorić 2008

Slika 4.3 prikazuje število igralnih avtomatov in igralnih miz v slovenskih igralnicah in igralnih salonih. Na podlagi podatkov s slike lahko ponovno sklepamo, da so rezultati igralnih salonov boljši, saj so se igralni avtomati v igralnih salonih povečali za veliko več kot v igralnicah. Strmo naraščanje avtomatov v igralnih salonih je tudi tu delna posledica odpiranja novih igralnih salonov. Kljub naraščanju igralnih avtomatov (tako v igralnicah kot v igralnih salonih) večje rasti števila igralnih miz ni zabeležiti.

Slika 4.3 Število igralnih avtomatov in igralnih miz v slovenskih igralnicah in igralnih salonih v obdobju 2001–2006

Vir: Zagoršek, Jaklič in Zorić 2008

V dejavnosti igralništva se je trend nenehnega povečevanja števila zaposlenecv ustavil leta 2009. Največji obseg zaposlenosti je bil prisoten leta 2008, ko je v igralništvu delalo 3.152 ljudi. Če primerjamo zaposlenost v igralništvu z zaposlenostjo celotnega gospodarstva, ugotovimo, da je trend obsega zaposlenosti podoben, saj pri obeh izstopajo leto 2008 kot leto največje zaposlenosti in leti 2002 in 2003 kot leti najmanjše zaposlenosti, z izjemo leta 1999 pri celotnem gospodarstvu (priloga 1).

Trendi zaposlenecv pa niso podobni, ko obravnavamo njihovo dodano vrednost. V celotnem gospodarstvu dodana vrednost na zaposlenca vztrajno raste vse od leta 2002 z izjemo leta 2009, ko je bil padec minimalen. V igralništvu pa je bila dodana vrednost na zaposlenca največja leta 2005, od takrat dalje pa vlada negativen trend. Kljub negativnemu trendu je dodana vrednost na zaposlenca v igralništvu v celotnem obdobju analize višja od tiste v celotnem gospodarstvu. V letih 2002, 2003, 2004 in 2005 je bila višja za več kot 100 %. Pozneje se je ta razlika začela manjšati. Najmanjša razlika je bila prisotna leta 2009, ko je bila dodana vrednost zaposlenecv v igralništvu 39 % višja od dodane vrednosti zaposlenecv v celotnem gospodarstvu (priloga 3).

Pri pregledu povprečja slovenskih bruto plač na zaposlenca lahko ugotovimo, da plače v celotnem gospodarstvu naraščajo že 10 let zapored, medtem ko so v igralništvu bolj ali manj konstantne. V celotnem obdobju analize so bile povprečne plače zaposlenecv v igralništvu veliko višje od povprečja gospodarstva, čeprav se razlika med njima vztrajno manjša. Leta 1999 je bila povprečna plača v igralništvu za 177 % višja od povprečne plače v celotnem gospodarstvu, leta 2009 pa »zgolj« še 68 % (priloga 4).

Gordana Ivankovič in Azra Škrgić (2009) v raziskavi, kjer proučujeta potrebe uvedbe sistema uravnoteženih kazalnikov v igralništvu, trdita, da igralnice v zasebni lasti poslujejo bolje kot tiste v lasti države.

Glede na prihodke iz naslova igralništva je v Sloveniji v zadnjih desetih letih daleč najuspešnejša Goriška regija, sledijo ji Gorenjska, Kraška in Primorska (Pahor 2009, 16).

4.3 Primerjalna analiza uspešnosti poslovanja – ROE

Kazalnik čiste dobičkonosnosti kapitala (kot najpogosteje uporabljeno merilo za merjenje uspešnosti poslovanja podjetja) smo izračunali kot:

$$ROE = \frac{\text{čistidobiček}}{\text{povpr. kapital}}$$

Čista dobičkonosnost kapitala v obdobju 2003–2009 za igralnice in igralne salone je prikazana v preglednici 4.1. Podrobneje so rezultati za posamično igralnico in igralni salon prikazani v prilogah številka 5 in 6. V prilogi 6 so za potrebo analize izvezeti podatki, pri katerih je prišlo do večjega odstopanja. Naša analiza je bila osnovana na prilagojenih podatkih.

Preglednica 4.1 Povprečni ROE za igralnice, igralne salone, panogo igralništva in celotno gospodarstvo v obdobju 2003–2009 (v %)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Povprečje igralnic	-1,50	5,30	10,33	-0,95	-37,24	-14,08	-29,28
Povprečje igralnih salonov	9,46	1,46	16,08	24,02	25,84	10,56	8,77
Povprečje celotnega gospodarstva	4,80	5,60	5,80	8,50	10,30	4,60	1,50
Povprečje dejavnosti igralništva ⁶	7,10	17,60	16,20	9,20	-0,60	-1,70	-19,80

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

Iz rezultatov lahko sklepamo, da je čista dobičkonosnost kapitala igralnic v povprečju nižja v primerjavi z rezultati igralnih salonov. Igralnice so dosegale boljše rezultate zgolj v letu 2004. V ostalih letih analiziranega obdobja je bila uspešnost poslovanja igralnih salonov precej boljša v primerjavi z igralnicami. Kazalnik ROE igralnih salonov je bil v celotnem analiziranem obdobju pozitiven, medtem ko so igralnice dosegle pozitivni ROE zgolj v letih 2004 in 2005, v ostalem obdobju lastniki niso ustvarili pozitivnega donosa na vloženi kapital, kar je bilo tudi pričakovano glede na finančne težave, ki so pestile njihovo poslovanje (prisilne poravnave in stečaji). Če primerjamo rezultate poslovanja igralnic in igralnih salonov s povprečjem gospodarstva,

⁶ Povprečje dejavnosti igralništva zajema vse gospodarske družbe, ki so poslovale v tej dejavnosti v obdobju 2003-2009. Naša analiza pa je bila osnovana na podlagi računovodskih izkazov podjetij, ki so imela aktivne koncesije v letu 2010.

ugotovimo, da so bili igralni saloni uspešnejši od povprečja slovenskih gospodarskih družb (izjema je zgolj leto 2004), medtem ko so bile igralnice slabše od povprečja gospodarstva (izjema je zgolj leto 2005).

Gibanje kazalnika ROE za igralnice in igralne salone je nazorneje prikazano na sliki številka 4.4, s katere je razvidno, da je uspešnost poslovanja igralnih salonov boljša v primerjavi z igralnicami. V začetku analiziranega obdobja so bile igralnice sicer še uspešnejše, danes pa je prisotna ravno nasprotna slika.

Slika 4.4 Povprečni ROE za igralnice in igralne salone v obdobju 2003–2009 (v %)

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

V nadaljevanju smo analizirali tudi kazalnik ROA, da bi ugotovili, kako uspešno igralnice in igralni saloni upravljajo s celotnimi sredstvi.

4.4 Analiza čiste dobičkonosnosti sredstev – ROA

Kazalnik čiste dobičkonosnosti sredstev smo izračunali kot:

$$ROA = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{povpr. sredstva}}$$

Če analiziramo čisto dobičkonosnost sredstev, ugotovimo, da je bilo poslovanje igralnih salonov uspešnejše v celotnem obravnavanem obdobju (preglednica 4.2; podrobneje so rezultati prikazani v prilogah številka 7 in 8). Za analizo smo uporabili podatke prikazane v prilogi 8. Čista dobičkonosnost sredstev igralnic je bila v celotnem analiziranem obdobju v povprečju negativna (z izjemo leta 2004), medtem ko so igralni saloni zabeležili negativen rezultat v letih 2008 in 2009, a še vedno višji kot pri

igralnicah.. Tudi na podlagi kazalnika ROA je mogoče ugotoviti precejšnjo razliko pri poslovanju obeh.

Preglednica 4.2 Povprečni ROA za igralnice, igralne salone, panogo igralništva in celotno gospodarstvo v obdobju 2003–2009 (v %)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Povprečje igralnic	-1,13	3,28	-8,36	-10,07	-12,84	-14,12	-12,82
Povprečje igralnih salonov	6,64	3,44	8,52	9,17	5,58	-6,49	-3,08
Povprečje celotnega gospodarstva	2,30	2,60	2,50	3,40	4,00	1,70	0,50
Povprečje dejavnosti igralništva ⁷	4,20	10,30	9,60	5,30	-0,30	-0,80	-8,20

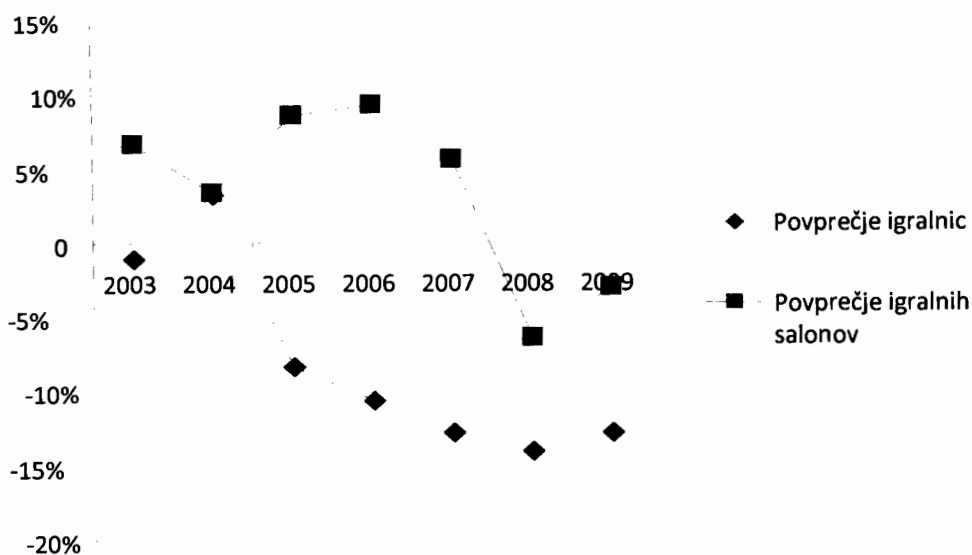
Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

Če rezultate primerjamo s povprečjem celotnega gospodarstva, ugotovimo, da so rezultati igralnic v vseh letih slabši od povprečja gospodarstva (izjema je leto 2004), medtem ko so bili rezultati igralnih salonov boljši v obdobju 2003–2006 in slabši v obdobju 2007–2009.

Slika 4.5 nazorneje prikazuje gibanje kazalnika ROA, kjer je jasno razvidna razlika med igralnicami in igralnimi saloni.

⁷ Povprečje dejavnosti igralništva zajema vse gospodarske družbe, ki so poslovale v tej dejavnosti v obdobju 2003-2009. Naša analiza pa je bila osnovana na podlagi računovodskih izkazov podjetij, ki so imela aktivne koncesije v letu 2010.

Slika 4.5 Povprečni ROA za igralnice in igralne salone v obdobju 2003–2009 (v %)

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

Na podlagi analiziranih kazalnikov lahko trdimo, da je poslovanje igralnih salonov uspešnejše v primerjavi s poslovanjem igralnic. V nadaljevanju projektne naloge se usmerjamo v iskanje bistvenih razlik, zaradi katerih se po našem mnenju uspešnost poslovanja med njimi razlikuje.

4.4.1 Struktura financiranja

Strukturo financiranja bomo analizirali s kazalnikom deleža lastniškega financiranja na naslednji način:

$$\text{Delež lastniškega financiranja} = \frac{\text{kapital}}{\text{viri sredstev}}$$

Preglednica 4.3 prikazuje lastniško financiranje igralnic in igralnih salonov v obdobju 2003–2009 (podrobneje so rezultati prikazani v prilogah številka 9 in 10). Za potrebe analize smo uporabili podatke v prilogi 10.

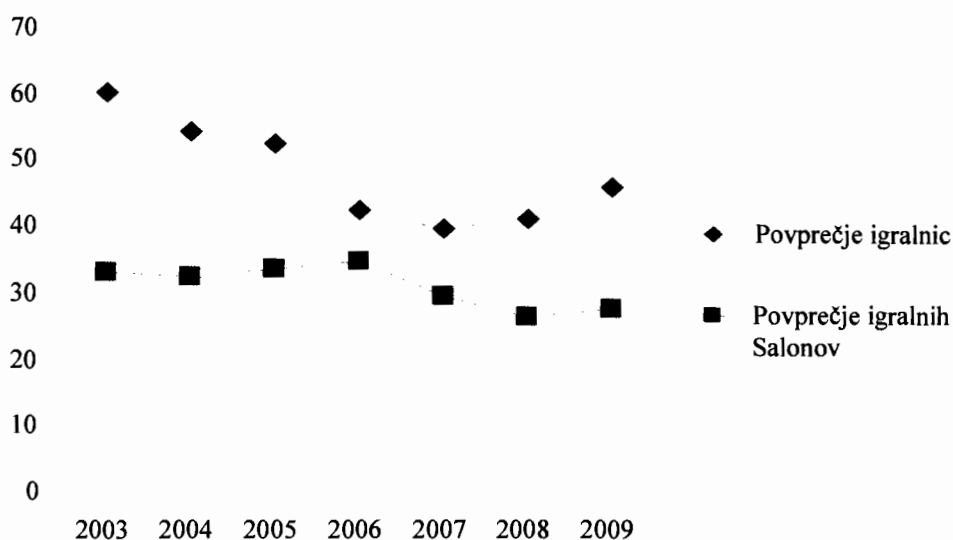
Preglednica 4.3 Struktura financiranja igralnic in igralnih salonov v Sloveniji v obdobju 2003–2009 (v %)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Povprečje igralnic	60,04	54,07	52,18	42,05	39,29	40,93	45,93
Povprečje igralnih salonov	32,73	32,22	33,34	34,62	29,34	26,23	27,64

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

Na podlagi rezultatov lahko sklepamo, da je delež lastniškega financiranja igralnic večji kot igralnih salonov. V nadaljevanju slika 4.6 prikazuje njuno gibanje v obdobju 2003–2009.

Slika 4.6 Struktura financiranja igralnic in igralnih salonov v Sloveniji za obdobje 2003–2009 (v %)

Vir: AJ PES 2010 in lastni izračun.

Čeprav se je delež lastniškega financiranja igralnic v letih med 2003 in 2009 precej zmanjšal, je razlika v financiranju igralnic in igralnih salonov očitna. Igralni saloni, ki so v zasebni lastnini, so se leta 2009 financirali 29 % lastniško, medtem ko je delež lastniškega kapitala v igralnicah dosegal 45 %. Če primerjamo kazalnika ROE in ROA (med igralnicami in igralnimi saloni), ugotovimo, da so večje razlike prisotne pri dobičkonosnosti kapitala, iz česar lahko sklepamo, da igralnice ustvarijo premalo dobička z vloženim obsegom kapitala.

4.4.2 Stroški dela

V nadaljevanju smo z navpično analizo poslovnega izida analizirali delež stroškov dela v celotnih odhodkih.

$$\text{Delež stroškov dela v celotnih odhodkih} = \frac{\text{stroški dela}}{\text{celotni odhodki}}$$

Rezultati analize v preglednici 4.4 dokazujejo, da je delež stroškov dela v celotnih odhodkih veliko večji v igralnicah kot v igralnih salonih. Čeprav se je delež stroškov dela v igralnicah v obdobju 2003–2009 zmanjšal za 10 odstotnih točk, ta še vedno znaša 30 % vseh odhodkov (2009). V igralnih salonih je mogoče prav tako zabeležiti

zmanjšanje, pri čemer so leta 2009 stroški dela predstavljali zgolj 19 % vseh odhodkov. Podrobnejši podatki so prikazani v prilogi številka 11.

Preglednica 4.4 Povprečni delež stroškov dela v celotnih odhodkih za igralnice in igralne salone v letih 2003, 2006 in 2009 (v %)

	2003	2006	2009
Povprečje igralnic	40,58	29,47	30,56
Povprečje igralnih salonov	25,60	19,67	19,23

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

V nadaljevanju smo analizirali tudi strošek dela na zaposlenca na naslednji način:

$$\text{Strošek dela na zaposlenca} = \frac{\text{strošek dela}}{\text{število zaposlencev na dan 31. 12.}}$$

Rezultati analize so prikazani v preglednici 4.5, ki ponovno potrjuje naše dosedanje ugotovitve. Podrobni rezultati analize so predstavljeni v prilogi številka 12.

Preglednica 4.5 Povprečni strošek na zaposlenca za igralnice in igralne salone v letih 2003, 2006 in 2009 (v EUR)

	2003	2006	2009
Povprečje igralnic	34.318,23	33.015,70	30.384,92
Povprečje igralnih salonov	16.423,74	20.189,90	24.351,78

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

Ker ima sektor igralništva pretežno dolgoročna sredstva (in ne kratkoročnih), ki so predmet amortizacije, smo v nadaljevanju analizirali, ali se tudi delež amortizacije v celotnih odhodkih morebiti razlikuje.

4.4.3 Stroški amortizacije

$$\text{Delež amortizacije v celotnih odhodkih} = \frac{\text{strošek amortizacije}}{\text{celotni odhodki}}$$

Rezultati analize so predstavljeni v preglednici 4.6. Podrobnejši podatki so predstavljeni v prilogi številka 13.

Preglednica 4.6 Povprečni delež stroškov amortizacije v celotnih odhodkih za igralnice in igralne salone v letih 2003, 2006 in 2009 (v %)

	2003	2006	2009
Povprečje igralnic	8,01	10,89	14,53
Povprečje igralnih salonov	11,80	12,57	13,06

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

Predvidevali smo, da bodo tudi stroški amortizacije med igralnicami in igralnimi saloni različni, vendar te razlike ni mogoče potrditi. V letih 2003 in 2006 je bil delež stroškov amortizacije celo nekoliko višji v igralnih salonih. Na podlagi rezultatov ni mogoče sklepati, da igralnice angažirajo več dolgoročnih sredstev, ki so predmet amortizacije, v primerjavi z igralnimi saloni.

4.4.4 Prihodki in sredstva

V izhodišču predstavljamo najprej višino povprečnih celotnih prihodkov, ki so jih ustvarili igralnice in igralni saloni (preglednica 4.7). Predmet analize so bili celotni prihodki podjetja, vključno s prihodki iz naslova obstranske ponudbe (gostinstvo, hoteli, ipd.). Če analiziramo višino celotnih prihodkov, lahko ugotovimo, da se je razlika med igralnicami in igralnimi saloni v analiziranem obdobju izredno zmanjšala. Če so igralnice v letu 2003 ustvarile 24-kratnik prihodkov igralnih salonov, so leta 2009 ustvarile le še osemkratnik vseh prihodkov igralnih salonov. Rezultat je posledica povečanega obsega ustvarjenih prihodkov igralnih salonov v primerjavi z igralnicami, pri čemer je na razliko vplival tudi upad ustvarjenih prihodkov igralnic.

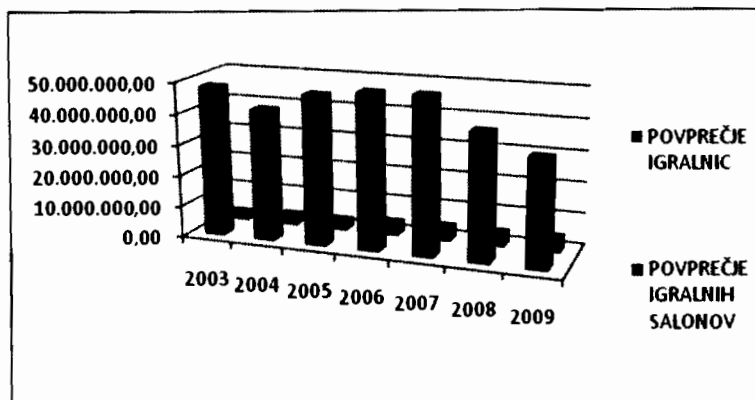
Preglednica 4.7 Povprečje prihodkov igralnic in igralnih salonov v obdobju 2003–2009 (v EUR)

	2003	2004	2005
Povprečje igralnic	48.282.247	42.110.328	47.785.760
Povprečje igralnih salonov	1.951.141	2.881.776	2.756.256
	2006	2007	2008
Povprečje igralnic	49.658.869	49.836.756	40.248.838
Povprečje igralnih salonov	3.738.605	4.153.660	4.010.198
	2009		
Povprečje igralnic	33.920.092		
Povprečje igralnih salonov	4.265.182		

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

Njuno razmerje je nazorneje prikazano na sliki 4.7.

Slika 4.7 Celotni prihodki igralnic in igralnih salonov (povprečje) v obdobju 2003–2009

Vir: AJPES 2010.

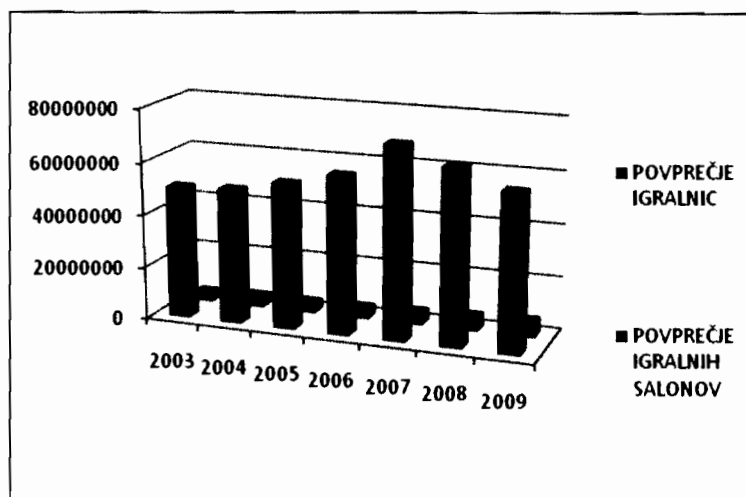
V nadaljevanju je analiza stanja sredstev osnova za naslednje ugotovitve (stanje sredstev je prikazano v preglednici 4.8 in na sliki 4.8). Na podlagi analize sredstev lahko ugotovimo, da so imele igralnice leta 2003 15-kratnik angažiranih sredstev igralnih salonov, medtem ko se je njuno razmerje leta 2009 zmanjšalo na desetkratnik. Rast sredstev igralnih salonov je presegala rast sredstev igralnic.

Preglednica 4.8 Povprečje sredstev igralnic in igralnih salonov v obdobju 2003–2009 (v EUR)

	2003	2004	2005
Povprečje igralnic	50.389.122	51.104.812	55.163.425
Povprečje igralnih salonov	3.350.844	3.988.423	3.714.881
	2006	2007	2008
Povprečje igralnic	59.842.866	72.748.415	66.098.650
Povprečje igralnih salonov	3.892.687	4.593.252	5.398.203
	2009		
Povprečje igralnic	59.195.496		
Povprečje igralnih salonov	5.936.483		

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

Slika 4.8 Povprečje sredstev igralnic in igralnih salonov v obdobju 2003–2009

Vir: AJPES 2010.

Poleg stanja prihodkov in sredstev igralnih salonov in igralnic smo analizirali tudi, kakšno je razmerje med ustvarjenimi prihodki in angažiranimi sredstvi:

$$\text{Ustvarjeni prihodki na enoto sredstev} = \frac{\text{celotni prihodki}}{\text{celotna sredstva}}$$

Na podlagi razmerja med ustvarjenimi prihodki in angažiranimi sredstvi smo ugotovili (preglednica 4.9), da so leta 2003 v povprečju igralnice ustvarile več prihodkov na enoto sredstev v primerjavi z igralnimi saloni. Leta 2006 so igralni saloni ustvarili boljši rezultat, medtem ko je leta 2009 razlika med njimi zgoj še narasla. Če je leta 2006 igralni salon ustvaril za 17 centov prihodkov na enoto sredstev več kot igralnica, se je ta razlika leta 2009 povečala na 24 centov. Podrobni podatki o razmerju med prihodki in sredstvi so v prilogi številka 16.

Preglednica 4.9 Prihodki na enoto sredstev igralnic in igralnih salonov v letih 2003, 2006 in 2009 (v EUR)

	2003	2006	2009
Povprečje igralnic	1,06	1,10	0,78
Povprečje igralnih salonov	1,00	1,27	1,02

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

Primerjalna analiza izbranih računovodskih kategorij dokazuje, da so igralni saloni uspešnejši od igralnic (izjema so zgoj stroški amortizacije).

5 SKLEP

Stečaji in prisilne poravnave letos zaznamujejo igralništvo že tretje leto zapored. Ob poglobljeni analizi zakonodaje, ki ureja slovensko igralništvo, naletimo na dve obliki, v katerih se prirejajo posebne igre na srečo. To so igralnice in igralni saloni, ki posebne igre na srečo prirejajo na podlagi koncesij in pod strogimi pravili poslovanja.

Pri pregledu poslovnih izidov podjetij smo ugotovili, da se težave v veliko večjem obsegu pojavljajo v skupini igralnic. Zato smo podrobno poiskali razlike, ki obstajajo med obema oblikama. Predpisano lastništvo, statusna ureditev, omejitve ponudbe iger in različno obračunavanje koncesijskih dajatev so le nekatere od ugotovljenih številnih razlik. Na podlagi teoretične analize bi lahko trdili, da je zakonodaja ugodnejša za igralnice kot za igralne salone, vendar podatki o poslovanju kažejo drugačno stanje.

Če analiziramo rezultate naše analize, lahko sklenemo, da je razlika v uspešnosti poslovanja posledica tako prihodkovne kot odhodkovne strani poslovnega izida. Na prihodkovni strani poslovnega izida igralnic lahko opazimo v analiziranem obdobju upad prihodkov, medtem ko so prihodki igralnih salonov narasli. V obravnavanem obdobju so tako igralnice kot igralni saloni povečali obseg angažiranih sredstev, pri čemer so bila donosnejša sredstva igralnih salonov (ROA) kot igralnic, tako zaradi uspešnejšega ustvarjanja prihodkov kot po stroškovni plati izkaza poslovnega izida. Uspešnejše poslovanje igralnih salonov je tako posledica večje rasti prihodkov, ugodnejšega razmerja med angažiranimi sredstvi in ustvarjenimi prihodki ter nižjih stroškov dela. Kljub večjemu deležu dolžniškega financiranja igralnih salonov in posledično večjega deleža finančnih odhodkov v celotni strukturi odhodkov je kazalnik ROA ugodnejši pri igralnih salonih. V povprečju igralni saloni ustvarjajo višji poslovni izid (pri igralnicah je največkrat prisotna izguba), pri čemer angažirajo tudi nižji obseg lastniškega kapitala, zaradi česar je ROE igralnih salonov višji od ROE igralnic.

Ker smo na podlagi primerjalne analize obračunavanja koncesijskih dajatev in davkov ugotovili, da imajo igralnice na omenjenem segmentu večji strošek kot igralni saloni predvidevamo, da bi se brez upoštevanja koncesije in davka razlika v rezultatih naše analize še povečala. Tako bi igralni saloni imeli še manjše stroške v primerjavi z igralnicami.

Igralnice bodo za izboljšanje svojega poslovanja morale ali zvišati obseg prihodkov (ob danem obsegu angažiranih sredstev), znižati stroške poslovanja (pri čemer so najpomembnejši stroški dela) ali zmanjšati obseg angažiranih sredstev (ob danem obsegu prihodkov). Tudi delež lastniškega financiranja igralnic je veliko večji od deleža lastniškega financiranja igralnih salonov. Nadaljnje raziskave bi se lahko usmerile v strukturo stroškov in tako zagotovile podatke, kako druge vrste stroškov vplivajo na celotne stroške poslovanja igralnic in igralnih salonov. Menim, da do razlik v poslovanju prihaja tudi zato, ker so lastniki igralnih salonov v večini primerov bolj ali

Sklep

manj vpleteni v poslovanje podjetja, v igralnicah pa lastnik, tudi zaradi velikosti podjetij, nima primerne kontrole in nadzora.

Strategija razvoja igralništva predvideva zmanjšanje števila igralniških koncesij, zato lahko pričakujemo, da se bo stanje izboljšalo, ker se bo ob podobnem obisku igralnic v Sloveniji igralniška masa prerazporedila. Prerazporeditev pa bo zagotovo vplivala na višje prihodke prirediteljev posebnih iger na srečo.

LITERATURA

- Corradini, Gianni. 2002. *L'impresa casinò: economia e gestione*. Milano: Cosa & Come, Giuffrè.
- Ekins, Paul. 2000. *Economic growth and environmental sustainability: the prospects for green growth*. London, New York: Routledge.
- Bendrey, Mike, Roger Hussey in Colston West. 2004. *Essentials of financial accounting in business*. Longon: Thompson Learning.
- Hočevar, Marko. 2002. *Osnove računovodstva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Ivankovič, Gordana in Azra Škrgić. 2009. Analiza uspešnosti poslovanja na področju igralništva v Sloveniji. V *Management, izobraževanje in turizem*, ur. Aleksandra Brezovec in Janez Mekinc, 999–1010. Portorož: Turistica, Fakulteta za turistične študije.
- Jaklič, Marko, Hugo Zagoršek, Marko Pahor in Ljubica Knežević Cvelbar. 2006. *Analiza upravičenosti spremembe obdavčitev posebnih iger na srečo v Sloveniji: zaključno poročilo študije igralniške dejavnosti*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Luin, Dušan. 2004a. *Družbeno-ekonomski vidiki igralništva in igralniški turizem*. Portorož: Turistica, Fakulteta za turistične študije.
- Luin, Dušan. 2004b. *Igralništvo in družba – študijsko gradivo*. Portorož: Turistica.
- Luin, Dušan. 2008. *Igralništvo – študijsko gradivo*. Celje: Visoka komercialna šola.
- Macur, Mirna, Matej Markovič, Borut Romčević, Urban Vehovar in Klavdija Zorec. 2008. *Družbeni stroški igralništva v Sloveniji*. Nova Gorica: Fakulteta za uporabne družbene študije.
- Ministrstvo za finance. 2010. *Osmutek strategije razvoja igralništva v Sloveniji*. [Http://www.mf.gov.si/slov/zakon/osnutek_strategije_razvoja_iger_na_sreco.pdf](http://www.mf.gov.si/slov/zakon/osnutek_strategije_razvoja_iger_na_sreco.pdf) (1. 8. 2010).
- Slovenski računovodski standardi*. 2006. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- Pahor, Marko. 2009. *Ekonomske podlage za novo strategijo prirejanja iger na srečo*. [Http://www.mf.gov.si/slov/zakon/Ekonomske%20podlage%20za%20novo%20strategijo%20prirejanja%20iger%20na%20sreco.pdf](http://www.mf.gov.si/slov/zakon/Ekonomske%20podlage%20za%20novo%20strategijo%20prirejanja%20iger%20na%20sreco.pdf) (1. 8. 2010).
- Pahor, Marko. 2007. *The impact of gambling on social and economic environment in Nova Gorica*. [Http://www.fuds.si/media/pdf/organizacija/nova.gorica.pahor_.pdf](http://www.fuds.si/media/pdf/organizacija/nova.gorica.pahor_.pdf) (3. 8. 2010).

Zagoršek, Hugo in Marko Jaklič. 2007. *Resort Casino development and its linkage to national and international tourism: A Slovenian perspective.*

[Http://www.fuds.si/media/pdf/organizacija/nova.gorica.zagorsek.jaklic.pdf](http://www.fuds.si/media/pdf/organizacija/nova.gorica.zagorsek.jaklic.pdf) (3. 8. 2010).

Zagoršek, Hugo, Marko Jaklič in Jelena Zorić. 2008. *Analiza in usmeritve glede primerne obsega ponudbe klasičnih in posebnih iger na srečo v Sloveniji.*

Ljubljana: Ekonomska fakulteta.

VIRI

AJPES. 2010. *Podatki FI-PO za izbrana podjetja.* Poizvedba in javne zbirke podatkov.

Pravilnik o prirejanju posebnih iger na srečo v igralnih salonih. *Uradni list RS*, št. 50/02.

UNPIS. 2005. *Poročilo o delu 2004.*

[Http://www.unpis.gov.si/fileadmin/unpis.gov.si/pageuploads/dokumenti/POROCILO_O_O_DELU_2004-UNPIS.pdf](http://www.unpis.gov.si/fileadmin/unpis.gov.si/pageuploads/dokumenti/POROCILO_O_O_DELU_2004-UNPIS.pdf) (2. 8. 2010).

UNPIS. 2007. *Poročilo o delu 2006.*

[Http://www.unpis.gov.si/fileadmin/unpis.gov.si/pageuploads/dokumenti/POROCILO_O_O_DELU_2006-UNPIS.pdf](http://www.unpis.gov.si/fileadmin/unpis.gov.si/pageuploads/dokumenti/POROCILO_O_O_DELU_2006-UNPIS.pdf) (2. 8. 2010).

UNPIS. 2010. *Podatki o obratovanju igralnic in igralnih salonov.* Osebna poizvedba na sedežu UNPIS.

Zakon o davku od iger na srečo – ZDIS. *Uradni list RS*, št. 57/99.

Zakon o igrah na srečo – ZIS. *Uradni list RS*, št. 134/2003.

Zakon o igrah na srečo. *Uradni list RS*, št. 27/95.

Zakon o lastninskem preoblikovanju družb na področju posebnih iger na srečo. *Uradni list RS*, št. 40/97.

Zakon o začasni prepovedi lastninskega preoblikovanja pravnih oseb, ki prirejajo igre na srečo. *Uradni list RS*, št. 35/94.

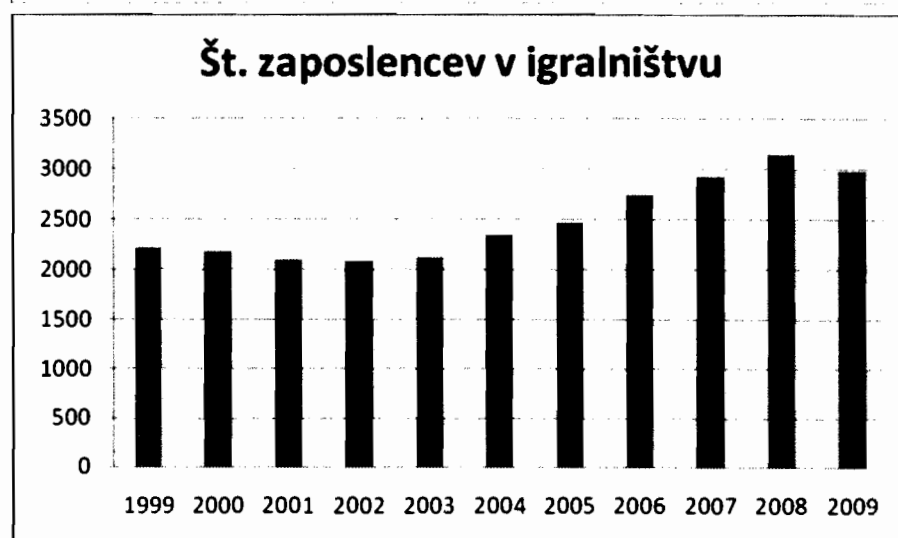
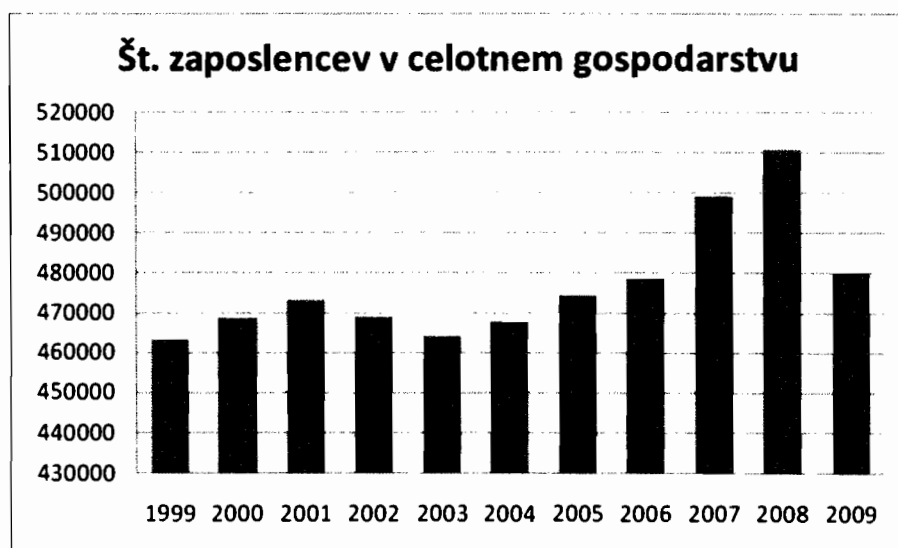
Zakon o začasni ureditvi posebnih iger. *Uradni list RS*, št. 67/93.

PRILOGE

- Priloga 1 Število zaposlenecv v igralništvu in v celotnem gospodarstvu od leta 1999 do leta 2009
- Priloga 2 Aktivnost koncesionarja – obratovanje igralnic in igralnih salonov po letih
- Priloga 3 Dodana vrednost na zaposlenca v igralništvu in celotnem gospodarstvu od leta 2002 do 2009 (v EUR)
- Priloga 4 Povprečna bruto plača na zaposlenca v igralništvu in celotnem gospodarstvu od leta 1999 do 2009 (v EUR)
- Priloga 5 Čista dobičkonosnost kapitala (ROE) za igralnice in igralne salone v letih od 2003 do 2009 (v %)
- Priloga 6 Čista dobičkonosnost kapitala (ROE) za igralnice in igralne salone v letih od 2003 do 2009 – prilagojena (v %)
- Priloga 7 Čista dobičkonosnost sredstev (ROA) za igralnice in igralne salone v letih od 2003 do 2009 (v %)
- Priloga 8 Čista dobičkonosnost sredstev (ROA) za igralnice in igralne salone v letih od 2003 do 2009 – prilagojena (v %)
- Priloga 9 Struktura financiranja igralnic in igralnih salonov od leta 2003 do 2009 (v %)
- Priloga 10 Struktura financiranja igralnic in igralnih salonov od leta 2003 do 2009 – prilagojena (v %)
- Priloga 11 Delež stroškov dela v celotnih odhodkih za igralnice in igralne salone v letih 2003, 2006 in 2009 (v %)
- Priloga 12 Povprečni strošek na zaposlenega za igralnice in igralne salone v letih 2003, 2006 in 2009 (v EUR)
- Priloga 13 Delež stroška amortizacije v celotnih odhodkih za igralnice in igralne salone v letih 2003, 2006 in 2009 (v %)
- Priloga 14 Prihodki igralnic in igralnih salonov v obdobju od 2002 do 2009 (v EUR)
- Priloga 15 Sredstva igralnic in igralnih salonov v obdobju od 2003 do 2009 (v EUR)
- Priloga 16 Prihodki na enoto sredstev igralnic in igralnih salonov v obdobju od 2003 do 2009

**ŠTEVILO ZAPOSLENCEV V IGRALNIŠTVU IN V CELOTNEM
GOSPODARSTVU OD LETA 1999 DO LETA 2009**

Leto	Celotno gospodarstvo	V dejavnosti
1999	463.481	2.224
2000	468.677	2.191
2001	473.445	2.110
2002	469.165	2.097
2003	464.381	2.127
2004	468.053	2.352
2005	474.601	2.479
2006	478.839	2.744
2007	499.465	2.928
2008	510.754	3.152
2009	479.894	2.985

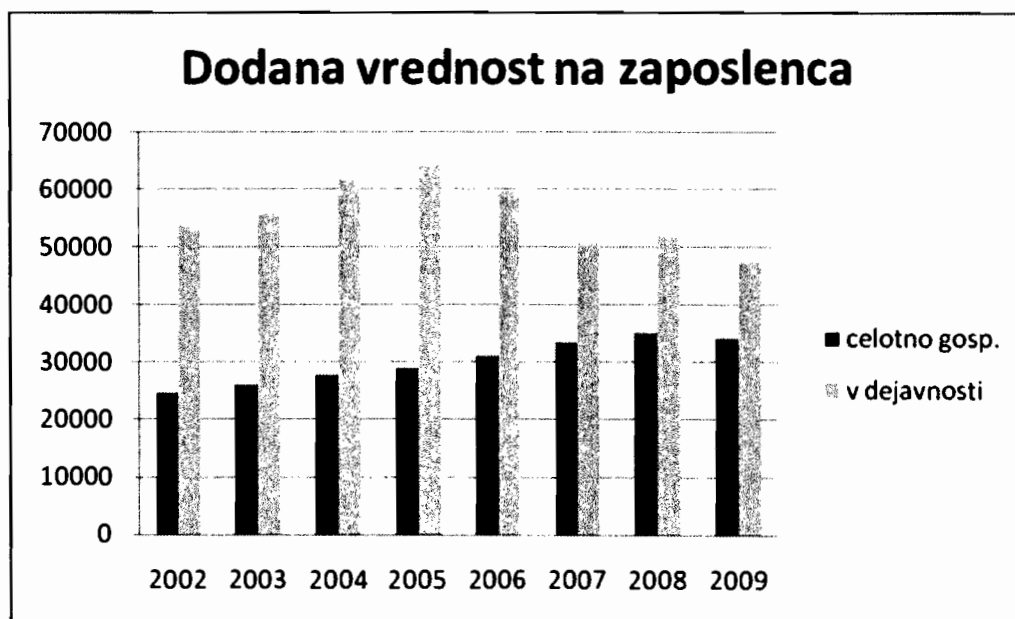
Vir: AJPES 2010.

AKTIVNOST KONCESIONARJA – OBRATOVANJE IGRALNIH SALONOV PO LETIH

		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
IGRALNICE								
Koncesionar	Ime igralnice (vseh v lasti posameznega koncesionarja)							
Hit, d. d.	Perla, Park, Korona, Fontana	X	X	X	X	X	X	X
Hit Šentilj, d. d.	Casino Mond						X	X
Casino Portorož, d. d.	Metropol, Lipica	X	X	X	X	X	X	X
Casino Kobarid, d. d.	Casino Kobarid		X	X	X	X	X	X
Casino Bled, d. d.	Casino Bled	X	X	X	X	X	X	X
Casino Ljubljana, d. d.	Grand Casino Ljubljana	X	X	X	X	X	X	X
IGRALNI SALONI								
Koncesionar	Ime igralnega salona							
Hit Larix, d. d.	Igralni salon Casino Larix	X	X	X	X	X	X	X
Viva, d. o. o.	Casino Paquito – igralni salon	X	X	X	X	X	X	X
Vis A Vis Club, d. o. o.	Vis A Vis Club	X	X	X	X	X	X	X
Portoroška, d. o. o.	Igralni salon Adonis Casino	X	X	X	X	X	X	X
AS-MB, d. o. o.	AS Radenci	X	X	X	X	X	X	X
Marwin, d. o. o.	Igralni salon Casino Faraon Celje	X	X	X	X	X	X	X
Andor, d. o. o.	Igralni salon Casino Andor	X	X	X	X	X	X	X
Gasper Trade, d. o. o.	Kaval, Prevalje							
Casino Portorož, d. d.	Igralni salon Osare Klub – Žusterna	X	X	X	X	X	X	X
Hit, d. d.	Casino Drive-in hit stars igralni salon				X	X	X	X
Igralni salon Karneval, d. o. o.	Igralni salon Karneval – Casino Carnevale	X	X	X	X	X	X	X
Zlati val, d. o. o.	Casino Izola, igralni salon /	X	X	X	X	X	X	X
Memoria, d. o. o.	Casino Poetovio igralni salon	X	X	X	X	X	X	X
	Igralni salon Gold Club Casino	X	X	X	X	X	X	X
Hotel Žalec, d. o. o.	Salon igralnih avtomatov & zabavišče, Casino Rubin Žalec	X	X	X	X	X	X	X
Kongo Hotel & Casino, d. d.	Kongo Hotel & Casino – igralni salon	X	X	X	X	X	X	X
Stava, d. o. o.	Igralni salon Casino Joker	X	X	X	X	X	X	X
Game Star, d. o. o.	Igralni salon Evro Casino	X	X	X	X	X	X	X

**DODANA VREDNOST NA ZAPOSLENCA V IGRALNIŠTVU IN CELOTNEM
GOSPODARSTVU OD LETA 2002 DO 2009 (V EUR)**

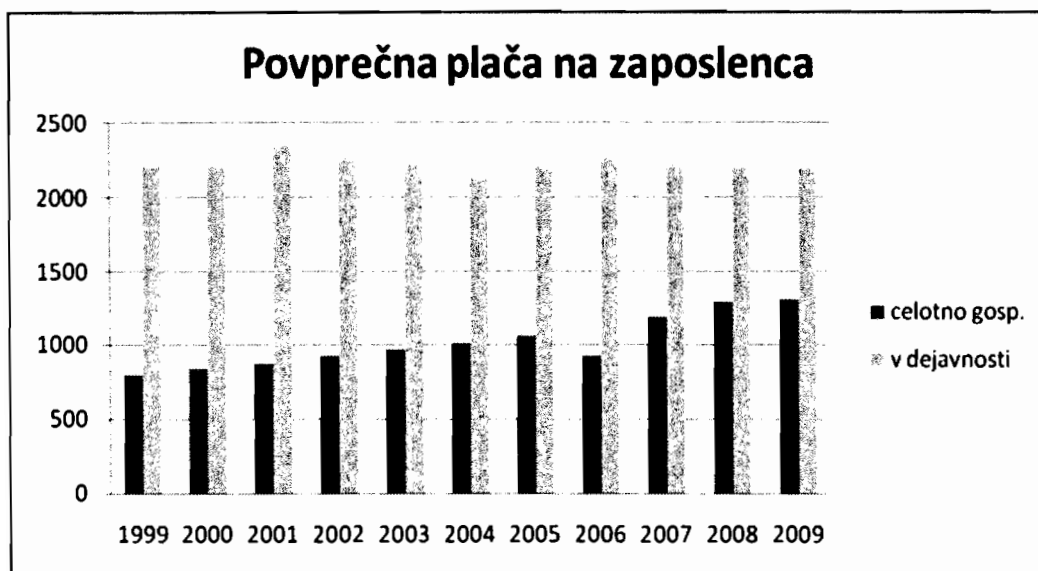
Leto	Celotno gospodarstvo	V dejavnosti
2002	24.701	53.739
2003	26.230	55.891
2004	27.945	61.772
2005	29.065	64.498
2006	31.151	59.673
2007	33.538	50.820
2008	35.279	52.057
2009	34.168	47.635

Vir: AJPES 2010.

**POVPREČNA BRUTO PLAČA NA ZAPOSLENCA V IGRALNIŠTVU IN
CELOTNEM GOSPODARSTVU OD LETA 1999 DO 2009 (V EUR)**

Leto	Celotno gospodarstvo	V dejavnosti
1999	802,00	2.221,00
2000	838,00	2.215,00
2001	878,00	2.354,00
2002	930,00	2.268,00
2003	967,00	2.227,00
2004	1.011,00	2.135,00
2005	1.062,00	2.208,00
2006	930,00	2.268,00
2007	1.191,00	2.229,00
2008	1.291,00	2.198,00
2009	1.310,00	2.206,00

Vir: AJPES 2010.

**ČISTA DOBIČKONOSNOST KAPITALA (ROE) ZA IGRALNICE IN
IGRALNE SALONE V LETIH OD 2003 DO 2009 (V %)**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
IGRALNICE							
Hit, d. d.	11,30	18,00	17,10	10,50	2,40	-4,70	-33,10
Hit Šentilj, d. d.					-85,00	-46,80	-21,40
Casino Portorož, d. d.	-14,00	8,00	2,10	-33,50	-100,00	45,60	-27,50
Casino Kobarid, d. d.	-4,10	-7,00	16,10	20,10	3,00	-8,00	-11,40
Casino Bled, d. d.	/	5,00	6,00	-0,90	-6,60	-56,50	-53,00
Casino Ljubljana, d. d.	0,80	2,50	/	/	/	/	/
POVPREČJE IGRALNIC	-1,50	5,30	10,33	-0,95	-37,24	-14,08	-29,28

IGRALNI SALONI

Hit Larix, d. d.	31,40	20,40	22,60	46,30	39,60	6,20	7,60
Viva, d. o. o.	77,30	39,20	24,30	16,00	8,40	-0,30	2,20
Vis A Vis Club, d. o. o.	116,40	18,50	61,40	27,70	37,00	-0,90	/
Portoroška, d. o. o.	4,90	-50,40	-8,50	68,30	-46,20	-157,60	
AS-MB, d. o. o.	11,60	42,50	5,00	5,60	7,70	0,80	1,00
Marwin, d. o. o.	-22,30	-96,00	86,80	42,70	9,10	7,80	0,30
Andor, d. o. o.	1,20	0,40	4,90	0,70	0,10	/	2,10
Gasper Trade, d. o. o.	-123,20		/	/	-7,30	/	/
Casino Portorož, d. d.							
Hit, d. d.							
Igralni salon Karneval, d. o. o.	88,80	71,00	47,70	17,60	-4,50	5,20	0,20
Zlati val, d. o. o.	-51,60	-170,40	/	/	35,20	/	/
Memoria, d. o. o.	-6,90	2,70	32,90	18,10	15,40	-16,00	14,60
Hotel Žalec, d. o. o.	2,30	2,80	0,90	0,60	18,20	16,80	6,90
Kongo Hotel & Casino, d. d.	/	/	/	/	256,40	17,20	-50,70
Stava, d. o. o.	-2,30	35,50	28,60	12,00	9,30	1,70	14,90
Game Star, d. o. o.	-89,70	/	/	/	/	/	/
Eximo, d. o. o.	33,50	57,80	57,40	21,20	-7,60	-77,60	-173,50
Inclub, d. o. o.	80,10	45,10	59,40	89,70	54,50	20,30	4,60
Aleatorium, d. o. o.		-4,20	26,40	36,30	/	10,90	37,90
Pigal, d. o. o.	-28,90	/	157,40	170,70	47,30	0,70	-12,60
Trine, d. o. o.		-6,20	-30,60	-89,90	147,20	147,60	65,00
Astraea, d. o. o.		-0,30	66,30	113,10	90,20	35,20	2,20
Lev – Plus, d. o. o.			-16,90	-30,20	6,60	50,00	-60,60
Casino Ljubljana, d. d.							
Onisac, d. o. o.			-0,80	-23,40	73,50	134,70	31,60
P&P Marketing, d. o. o.	-0,60	-4,90	-1,90	-4997,80	-674,70	-293,20	/
Casino Bled, d. d.							
B.G.S., d. o. o.		-24,80	-0,90	-22,60	368,40	-20,10	0,10
CASINO RIVIERA, d. o. o.			/	-4,50	-522,40	/	189,40
Bernardin Arkade, d. o. o.			/	-0,10	-19,50	/	/
Mako, d. o. o.	57,80	50,50	46,20	36,50	54,20	39,10	101,00
POVPREČJE IGRALNIH SALONOV	9,46	1,46	16,08	-185,23	-0,15	-3,25	8,77

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

**ČISTA DOBIČKONOSNOST KAPITALA (ROE) ZA IGRALNICE IN
IGRALNE SALONE V LETIH OD 2003 DO 2009 – PRILAGOJENA (V %)**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
IGRALNICE							
Hit, d. d.	11,30	18,00	17,10	10,50	2,40	-4,70	-33,10
Hit Šentilj, d. d.					-85,00	-46,80	-21,40
Casino Portorož, d. d.	-14,00	8,00	2,10	-33,50	100,00	45,60	-27,50
Casino Kobarid, d. d.	-4,10	-7,00	16,10	20,10	3,00	-8,00	-11,40
Casino Bled, d. d.	/	5,00	6,00	-0,90	-6,60	-56,50	-53,00
Casino Ljubljana, d. d.	0,80	2,50	/	/	/	/	/
POVPREČJE IGRALNIC	-1,50	5,30	10,33	-0,95	-37,24	-14,08	-29,28

IGRALNI SALONI							
Hit Larix, d. d.	31,40	20,40	22,60	46,30	39,60	6,20	7,60
Viva, d. o. o.	77,30	39,20	24,30	16,00	8,40	-0,30	2,20
Vis A Vis Club, d. o. o.	116,40	18,50	61,40	27,70	37,00	-0,90	/
Portoroška, d. o. o.	4,90	-50,40	-8,50	68,30	-46,20	-157,60	
AS-MB, d. o. o.	11,60	42,50	5,00	5,60	7,70	0,80	1,00
Marwin, d. o. o.	-22,30	-96,00	86,80	42,70	9,10	7,80	0,30
Andor, d. o. o.	1,20	0,40	4,90	0,70	0,10	/	2,10
Gaspar Trade, d. o. o.	-123,20		/	/	-7,30	/	/
Casino Portorož, d. d.							
Hit, d. d.							
Igralni salon Karneval, d. o. o.	88,80	71,00	47,70	17,60	-4,50	5,20	0,20
Zlati val, d. o. o.	-51,60	-170,40	/	/	35,20	/	/
Memoria, d. o. o.	-6,90	2,70	32,90	18,10	15,40	-16,00	14,60
Hotel Žalec, d. o. o.	2,30	2,80	0,90	0,60	18,20	16,80	6,90
Kongo Hotel & Casino, d. d.	/	/	/	/		17,20	-50,70
Stava, d. o. o.	-2,30	35,50	28,60	12,00	9,30	1,70	14,90
Game Star, d. o. o.	-89,70	/	/	/	/	/	/
Eximo, d. o. o.	33,50	57,80	57,40	21,20	-7,60	-77,60	-173,50
Inclub, d. o. o.	80,10	45,10	59,40	89,70	54,50	20,30	4,60
Aleatorium, d. o. o.		-4,20	26,40	36,30	/	10,90	37,90
Pigal, d. o. o.	-28,90	/	-157,40	170,70	47,30	0,70	-12,60
Trine, d. o. o.		-6,20	-30,60	-89,90	147,20	147,60	65,00
Astraea, d. o. o.		-0,30	66,30	113,10	90,20	35,20	2,20
Lev – Plus, d. o. o.			-16,90	-30,20	6,60	50,00	-60,60
Casino Ljubljana, d. d.							
Onisac, d. o. o.			-0,80	-23,40	73,50	134,70	31,60
P&P Marketing, d. o. o.	-0,60	-4,90	-1,90				/
Casino Bled, d. d.							
B.G.S., d. o. o.		-24,80	-0,90	-22,60		-20,10	0,10
CASINO RIVIERA, d. o. o.			/	-4,50		/	189,40
Bernardin Arkade, d. o. o.			/	-0,10	-19,50	/	/
Mako, d. o. o.	57,80	50,50	46,20	36,50	54,20	39,10	101,00
POVPREČJE IGRALNIH SALONOV	9,46	1,46	16,08	24,02	25,84	10,56	8,77

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

**ČISTA DOBIČKONOSNOST SREDSTEV (ROA) ZA IGRALNICE IN
IGRALNE SALONE V LETIH OD 2003 DO 2009 (V %)**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
IGRALNICE							
Hit d. d.	7,00	11,00	10,70	6,60	1,50	-2,60	-15,50
Hit Šentilj d. d.						-10,60	-6,90
Casino Portorož d. d.	-7,70	4,20	1,20	-17,10	-30,70	14,40	-11,90
Casino Kobarid d. d.		-3,60	8,40	11,90	2,00	-5,80	-8,90
Casino Bled d. d.	-4,10	3,90	4,70	-0,50	-2,90	-25,50	-20,90
Casino Ljubljana d. d.	0,30	0,90	-66,80	-54,40	-34,10	-54,60	/
POVPREČJE IGRALNIC	-1,13	3,28	-8,36	-10,70	-12,84	-14,12	-12,82

IGRALNI SALONI

Hit Larix, d. d.	20,00	11,20	13,60	27,20	25,90	5,40	7,00
Viva, d. o. o.	55,70	30,00	19,50	13,90	7,10	-0,20	1,50
Vis A Vis Club, d. o. o.	17,30	4,20	18,80	7,00	9,30	-0,30	/
Portoroška, d. o. o.	3,50	-21,60	-2,50	27,30	-16,80	-25,10	
AS-MB, d. o. o.	6,20	22,30	2,40	2,20	3,30	0,40	0,40
Marwin, d. o. o.	-9,20	-19,30	14,60	10,00	1,20	0,80	/
Andor, d. o. o.	0,30	0,10	1,40	0,20	/	/	0,60
Gasper Trade, d. o. o.	-22,90	-18,70	-14,60	0,50	1,90	-3,10	2,30
Casino Portorož, d. d.							
Hit, d. d.							
Igralni salon Karneval, d. o. o.	32,50	20,80	15,80	7,40	-1,80	1,90	0,10
Zlati val, d. o. o.	-18,00	-18,90	-30,20	-26,40	-46,70	-98,60	-30,10
Memoria, d. o. o.	-3,10	0,80	7,70	4,70	4,40	-4,30	4,00
Hotel Žalec, d. o. o.	0,40	0,40	0,10	0,10	3,00	3,30	1,50
Kongo Hotel & Casino, d. d.	-11,30	-9,90	-13,10	-10,60	-2,20	1,80	-8,10
Stava, d. o. o.	-0,60	10,70	10,40	4,40	2,80	0,30	2,30
Game Star, d. o. o.	-40,60	-27,00	7,00	-5,00	/	8,50	9,20
Eximo, d. o. o.	10,80	18,30	32,80	16,40	-1,80	-10,90	-9,00
Inclub, d. o. o.	51,70	28,80	46,20	64,70	42,50	16,90	3,90
Aleatorium, d. o. o.			8,60	10,10	/	3,20	8,40
Pigal, d. o. o.				23,70	15,50	0,30	-6,50
Trine, d. o. o.					4,60	12,30	12,00
Astraea, d. o. o.			10,60	32,20	49,10	25,20	1,30
Lev – Plus, d. o. o.			-3,70	-6,50	1,70	9,60	-7,80
Casino Ljubljana, d. d.							
Onisac, d. o. o.					5,10	10,50	3,20
P&P Marketing, d. o. o.				-21,10	5,80	-4,20	0,60
Casino Bled, d. d.							
B.G.S., d. o. o.					-10,00	-5,80	/
CASINO RIVIERA, d. o. o.					-13,10	2,80	7,70
Bernardin Arkade, d. o. o.						-141,20	-102,40
Mako, d. o. o.	26,80	29,70	33,50	28,60	43,20	15,30	23,90
POVPREČJE IGRALNIH SALONOV	6,64	3,44	8,52	9,17	5,58	-6,49	-3,08

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

**ČISTA DOBIČKONOSNOST SREDSTEV (ROA) ZA IGRALNICE IN
IGRALNE SALON V LETIH OD 2003 DO 2009 – PRILAGOJENA (V %)**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
IGRALNICE							
Hit, d. d.	7,00	11,00	10,70	6,60	1,50	-2,60	-15,50
Hit Šentilj, d. d.						-10,60	-6,90
Casino Portorož, d. d.	-7,70	4,20	1,20	-17,10	-30,70	14,40	-11,90
Casino Kobarid, d. d.		-3,60	8,40	11,90	2,00	-5,80	-8,90
Casino Bled, d. d.	-4,10	3,90	4,70	-0,50	-2,90	-25,50	-20,90
Casino Ljubljana, d. d.	0,30	0,90	-66,80	-54,40	-34,10	-54,60	/
POVPREČJE IGRALNIC	-1,13	3,28	-8,36	-10,70	-12,84	-14,12	-12,82

IGRALNI SALONI

Hit Larix, d. d.	20,00	11,20	13,60	27,20	25,90	5,40	7,00
Viva, d. o. o.	55,70	30,00	19,50	13,90	7,10	-0,20	1,50
Vis A Vis Club, d. o. o.	17,30	4,20	18,80	7,00	9,30	-0,30	/
Portoroška, d. o. o.	3,50	-21,60	-2,50	27,30	-16,80	-25,10	
AS-MB, d. o. o.	6,20	22,30	2,40	2,20	3,30	0,40	0,40
Marwin, d. o. o.	-9,20	-19,30	14,60	10,00	1,20	0,80	/
Andor, d. o. o.	0,30	0,10	1,40	0,20	/	/	0,60
Gasper Trade, d. o. o.	-22,90	-18,70	-14,60	0,50	1,90	-3,10	2,30
Casino Portorož, d. d.							
Hit, d. d.							
Igralni salon Karneval, d. o. o.	32,50	20,80	15,80	7,40	-1,80	1,90	0,10
Zlati val, d. o. o.	-18,00	-18,90	-30,20	-26,40	-46,70		-30,10
Memoria, d. o. o.	-3,10	0,80	7,70	4,70	4,40	-4,30	4,00
Hotel Žalec, d. o. o.	0,40	0,40	0,10	0,10	3,00	3,30	1,50
Kongo Hotel & Casino, d. d.	-11,30	-9,90	-13,10	-10,60	-2,20	1,80	-8,10
Stava, d. o. o.	-0,60	10,70	10,40	4,40	2,80	0,30	2,30
Game Star, d. o. o.	-40,60	-27,00	7,00	-5,00	/	8,50	9,20
Eximo, d. o. o.	10,80	18,30	32,80	16,40	-1,80	-10,90	-9,00
Inclub, d. o. o.	51,70	28,80	46,20	64,70	42,50	16,90	3,90
Aleatorium, d. o. o.			8,60	10,10	/	3,20	8,40
Pigal, d. o. o.				23,70	15,50	0,30	-6,50
Trine, d. o. o.					4,60	12,30	12,00
Astraea, d. o. o.			10,60	32,20	49,10	25,20	1,30
Lev – Plus, d. o. o.			-3,70	-6,50	1,70	9,60	-7,80
Casino Ljubljana, d. d.							
Onisac, d. o. o.					5,10	10,50	3,20
P&P Marketing, d. o. o.				-21,10	5,80	-4,20	0,60
Casino Bled, d. d.							
B.G.S., d. o. o.					-10,00	-5,80	/
CASINO RIVIERA, d. o. o.					-13,10	2,80	7,70
Bernardin Arkade, d. o. o.							
Mako, d. o. o.	26,80	29,70	33,50	28,60	43,20	15,30	23,90
POVPREČJE IGRALNIH SALONOV	6,64	3,44	8,52	9,17	5,58	2,58	1,23

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

**STRUKTURA FINANCIRANJA IGRALNIC IN IGRALNIH SALONOV OD
LETA 2003 DO 2009 (V %)**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
IGRALNICE							
Hit, d. d.	64,11	58,57	66,29	61,76	59,89	51,51	41,21
Hit Šentilj, d. d.						34,16	30,36
Casino Portorož, d. d.	50,05	56,35	60,13	44,24	16,03	47,21	38,89
Casino Kobarid, d. d.		49,88	53,80	65,15	67,90	77,00	78,18
Casino Bled, d. d.	82,11	76,40	80,69	39,11	52,62	35,73	41,00
Casino Ljubljana d. d.	43,90	29,14	-33,15	-87,29	-153,71	-41,84	/
POVPREČJE IGRALNIC	60,04	54,07	45,55	24,59	8,55	33,96	45,93

IGRALNI SALONI

Hit Larix, d. d.	55,52	54,24	66,60	59,90	88,73	93,48	88,24
Viva, d. o. o.	77,83	75,72	84,29	88,84	79,07	64,94	69,53
Vis A Vis Club, d. o. o.	21,67	23,58	36,20	20,53	29,53	30,72	/
Portoroška, d. o. o.	67,50	26,62	32,94	44,14	28,18	3,42	/
AS-MB, d. o. o.	43,50	61,17	40,53	38,83	48,58	45,89	41,06
Marwin, d. o. o.	30,51	10,20	22,64	24,60	9,07	11,76	12,42
Andor, d. o. o.	26,65	30,02	26,49	28,40	27,64	29,06	31,20
Gasper Trade, d. o. o.	8,13	-10,36	-30,31	-24,79	-26,03	-24,78	-20,41
Casino Portorož, d. d.							
Hit, d. d.							
Igralni salon Karneval, d. o. o.	30,02	28,91	36,54	48,87	32,57	40,15	27,21
Zlati val, d. o. o.	20,96	2,58	-42,39	-94,38	-185,10	-55,63	-90,42
Memoria, d. o. o.	34,79	23,69	23,30	28,43	28,47	25,09	29,50
Hotel Žalec, d. o. o.	12,71	14,49	16,99	15,80	17,03	21,98	21,32
Kongo Hotel & Casino, d. d.	-4,07	-7,38	0,32	-1,80	0,16	18,97	12,57
Stava, d. o. o.	23,08	38,20	35,12	37,35	25,30	14,24	16,05
Game Star, d. o. o.	18,54	-9,48	-2,49	-10,03	/	-13,15	-3,34
Eximo, d. o. o.	22,11	41,40	72,30	81,85	13,12	9,27	0,72
Inclub, d. o. o.	47,44	81,43	72,07	72,06	83,03	82,68	84,74
Aleatorium, d. o. o.			24,08	30,96	/	19,16	25,04
Pigal, d. o. o.				24,94	40,62	48,45	55,45
Trine, d. o. o.					2,75	13,68	23,88
Astraea, d. o. o.			11,23	49,68	59,72	82,87	44,35
Lev – Plus, d. o. o.			21,65	21,32	29,38	15,82	9,59
Casino Ljubljana, d. d.							
Onisac, d. o. o.					7,58	7,92	12,37
P&P Marketing, d. o. o.				-5,37	3,28	-0,71	7,84
Casino Bled, d. d.							
B.G.S., d. o. o.					-4,05	27,28	27,02
CASINO RIVIERA, d. o. o.					-2,12	0,57	8,34
Bernardin Arkade, d. o. o.						-58,90	48,31
Mako, d. o. o.	48,11	67,78	76,79	79,67	79,63	27,15	21,91
POVPREČJE IGRALNIH SALONOV	32,50	30,71	29,76	28,69	20,65	20,76	23,25

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

**STRUKTURA FINANCIRANJA IGRALNIC IN IGRALNIH SALONOV OD
LETA 2003 DO 2009 – PRILAGOJENA (V %)**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
IGRALNICE							
Hit, d. d.	64,11	58,57	66,29	61,76	59,89	51,51	41,21
Hit Šentilj, d. d.						34,16	30,36
Casino Portorož, d. d.	50,05	56,35	60,13	44,24	16,03	47,21	38,89
Casino Kobarid, d. d.		49,88	53,80	65,15	67,90	77,00	78,18
Casino Bled, d. d.	82,11	76,40	80,69	39,11	52,62	35,73	41,00
Casino Ljubljana d. d.	43,90	29,14	0,00	0,00	0,00	0,00	/
POVPREČJE IGRALNIC	60,04	54,07	52,18	42,05	39,29	40,93	45,93
IGRALNI SALONI							
Hit Larix, d. d.	55,52	54,24	66,60	59,90	88,73	93,48	88,24
Viva, d. o. o.	77,83	75,72	84,29	88,84	79,07	64,94	69,53
Vis A Vis Club, d. o. o.	21,67	23,58	36,20	20,53	29,53	30,72	/
Portoroška, d. o. o.	67,50	26,62	32,94	44,14	28,18	3,42	/
AS-MB, d. o. o.	43,50	61,17	40,53	38,83	48,58	45,89	41,06
Marwin, d. o. o.	30,51	10,20	22,64	24,60	9,07	11,76	12,42
Andor, d. o. o.	26,65	30,02	26,49	28,40	27,64	29,06	31,20
Gasper Trade, d. o. o.	8,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Casino Portorož, d. d.							
Hit, d. d.							
Igralni salon Karneval, d. o. o.	30,02	28,91	36,54	48,87	32,57	40,15	27,21
Zlati val, d. o. o.	20,96	2,58	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Memoria, d. o. o.	34,79	23,69	23,30	28,43	28,47	25,09	29,50
Hotel Žalec, d. o. o.	12,71	14,49	16,99	15,80	17,03	21,98	21,32
Kongo Hotel & Casino, d. d.	0,00	0,00	0,32	0,00	0,16	18,97	12,57
Stava, d. o. o.	23,08	38,20	35,12	37,35	25,30	14,24	16,05
Game Star, d. o. o.	18,54	0,00	0,00	0,00	/	0,00	0,00
Eximo, d. o. o.	22,11	41,40	72,30	81,85	13,12	9,27	0,72
Inclub, d. o. o.	47,44	81,43	72,07	72,06	83,03	82,68	84,74
Aleatorium, d. o. o.			24,08	30,96	/	19,16	25,04
Pigal, d. o. o.				24,94	40,62	48,45	55,45
Trine, d. o. o.					2,75	13,68	23,88
Astraea, d. o. o.			11,23	49,68	59,72	82,87	44,35
Lev – Plus, d. o. o.			21,65	21,32	29,38	15,82	9,59
Casino Ljubljana, d. d.							
Onisac, d. o. o.					7,58	7,92	12,37
P&P Marketing, d. o. o.				0,00	3,28	0,00	7,84
Casino Bled, d. d.							
B.G.S., d. o. o.					0,00	27,28	27,02
CASINO RIVIERA, d. o. o.					0,00	0,57	8,34
Bernardin Arkade, d. o. o.						0,00	48,31
Mako, d. o. o.	48,11	67,78	76,79	79,67	79,63	27,15	21,91
POVPREČJE IGRALNIH SALONOV	32,73	32,22	33,34	34,62	29,34	26,23	27,64

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

**DELEŽ STROŠKOV DELA V CELOTNIH ODHODKIH ZA IGRALNICE IN
IGRALNE SALONE V LETIH 2003, 2006 IN 2009 (V %)**

	2003	2006	2009
IGRALNICE			
Hit, d. d.	41,64	40,95	31,11
Hit Šentilj, d. d.			27,68
Casino Portorož, d. d.	41,88	34,60	42,15
Casino Kobarid, d. d.		22,59	25,38
Casino Bled, d. d.	30,95	28,36	32,87
Casino Ljubljana, d. d.	47,86	20,83	24,19
POVPREČJE IGRALNIC	40,58	29,47	30,56
IGRALNI SALONI			
Hit Larix, d. d.	22,58	21,88	12,79
Viva, d. o. o.	22,92	22,39	19,87
Vis A Vis Club, d. o. o.	36,50	25,05	
Portoroška, d. o. o.	21,10	16,15	
AS-MB, d. o. o.	19,09	24,99	19,40
Marwin, d. o. o.	38,33	24,00	38,66
Andor, d. o. o.	11,47	26,14	34,45
Gasper Trade, d. o. o.	31,50	36,27	35,31
Casino Portorož, d. d.			
Hit, d. d.			
Igralni salon Karneval, d. o. o.	34,66	16,09	21,32
Zlati val, d. o. o.	23,48	15,33	11,23
Memoria, d. o. o.	21,51	16,03	22,01
Hotel Žalec, d. o. o.	29,07	25,00	27,60
Kongo Hotel & Casino, d. d.	25,26	14,98	16,88
Stava, d. o. o.	18,74	24,20	20,57
Game Star, d. o. o.	30,69	14,14	13,13
Eximo, d. o. o.	29,74	20,18	16,31
Inclub, d. o. o.	16,22	12,77	16,10
Aleatorium, d. o. o.		9,73	7,29
Pigal, d. o. o.		17,57	22,46
Trine, d. o. o.			20,55
Astraea, d. o. o.		12,06	14,00
Lev – Plus, d. o. o.		20,15	15,64
Casino Ljubljana, d. d.			
Onisac, d. o. o.			12,97
P&P Marketing, d. o. o.		10,77	17,41
Casino Bled, d. d.			
B.G.S., d. o. o.			16,69
CASINO RIVIERA, d. o. o.			9,15
Bernardin Arkade, d. o. o.			16,00
Mako, d. o. o.	27,86	26,63	22,22
POVPREČJE IGRALNIH SALONOV	25,60	19,67	19,23

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

**POVPREČNI STROŠEK DELA NA ZAPOSLENCA ZA IGRALNICE IN
IGRALNE SALONE V LETIH 2003, 2006 IN 2009 (V EUR)**

	2003	2006	2006
IGRALNICE			
Hit, d. d.	41.063,91	42.639,20	38.998,98
Hit Šentilj, d. d.			26.488,46
Casino Portorož, d. d.	38.046,09	36.281,00	32.516,37
Casino Kobarid, d. d.		27.562,89	25.298,05
Casino Bled, d. d.	23.687,93	28.453,37	26.412,04
Casino Ljubljana, d. d.	34.474,98	30.142,02	32.595,65
POVPREČJE IGRALNIC	34.318,23	33.015,70	30.384,92
IGRALNI SALONI			
Hit Larix, d. d.	29.621,10	34.451,77	26.224,67
Viva, d. o. o.	20.259,98	23.404,03	24.470,54
Vis A Vis Club, d. o. o.	21.643,60	25.150,21	
Portoroška, d. o. o.	12.968,50	17.836,17	
AS-MB, d. o. o.	12.755,00	15.573,63	19.303,63
Marwin, d. o. o.	9.649,80	20.081,80	30.198,06
Andor, d. o. o.	14.567,96	24.277,79	27.606,24
Gasper Trade, d. o. o.	10.458,45	12.215,77	14.794,38
Casino Portorož, d. d.			
Hit, d. d.			
Igralni salon Karneval, d. o. o.	19.474,42	18.286,31	23.197,89
Zlati val, d. o. o.	10.772,43	13.017,00	20.700,10
Memoria, d. o. o.	8.200,65	10.503,88	14.183,39
Hotel Žalec, d. o. o.	11.041,52	11.001,02	15.240,18
Kongo Hotel & Casino, d. d.	15.710,73	21.428,90	25.497,00
Stava, d. o. o.	14.878,75	25.579,64	22.727,60
Game Star, d. o. o.	11.892,13	16.508,56	21.448,60
Eximo, d. o. o.	39.122,00	27.593,82	20.891,31
Inclub, d. o. o.	22.722,87	23.937,59	27.031,31
Aleatorium, d. o. o.		27.175,73	31.875,54
Pigal, d. o. o.		14.583,13	20.143,67
Trine, d. o. o.			27.286,96
Astraea, d. o. o.		25.240,42	26.536,33
Lev – Plus, d. o. o.		20.291,70	27.314,90
Casino Ljubljana, d. d.			
Onisac, d. o. o.			33.445,46
P&P Marketing, d. o. o.		19.350,50	26.600,19
Casino Bled, d. d.			
B.G.S., d. o. o.			23.206,00
CASINO RIVIERA, d. o. o.			31.118,60
Bernardin Arkade, d. o. o.			29.522,45
Mako, d. o. o.	9.887,38	16.878,32	22.581,16
POVPREČJE IGRALNIH SALONOV	16.423,74	20.189,90	24.351,78

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

**DELEŽ STROŠKOV AMORTIZACIJE V CELOTNIH ODHODKIH ZA
IGRALNICE IN IGRALNE SALONE V LETIH 2003, 2006 IN 2009 (V %)**

	2003	2006	2009
IGRALNICE			
Hit, d. d.	7,38	7,81	9,24
Hit Šentilj, d. d.			27,27
Casino Portorož, d. d.	8,44	8,56	8,06
Casino Kobarid, d. d.		17,31	19,02
Casino Bled, d. d.	10,49	8,15	9,55
Casino Ljubljana, d. d.	5,73	12,62	14,06
POVPREČJE IGRALNIC	8,01	10,89	14,53
IGRALNI SALONI			
Hit Larix, d. d.	8,67	11,17	15,44
Viva, d. o. o.	7,61	8,49	11,49
Vis A Vis Club, d. o. o.	16,48	16,99	/
Portoroška, d. o. o.	13,32	11,18	/
AS-MB, d. o. o.	13,50	20,56	10,47
Marwin, d. o. o.	18,81	13,13	13,43
Andor, d. o. o.	7,50	16,45	19,18
Gasper Trade, d. o. o.	13,20	21,94	10,82
Casino Portorož, d. d.			
Hit, d. d.			
Igralni salon Karneval, d. o. o.	13,34	13,79	15,37
Zlati val, d. o. o.	15,56	20,27	10,96
Memoria, d. o. o.	13,04	10,75	11,91
Hotel Žalec, d. o. o.	9,00	13,83	11,42
Kongo Hotel & Casino, d. d.	8,15	11,42	12,66
Stava, d. o. o.	11,12	11,43	9,83
Game Star, d. o. o.	9,89	13,43	7,97
Eximo, d. o. o.	14,23	9,34	22,76
Inclub, d. o. o.	7,39	8,21	11,36
Aleatorium, d. o. o.		12,19	15,19
Pigal, d. o. o.		10,21	11,29
Trine, d. o. o.			14,18
Astraea, d. o. o.		9,52	7,73
Lev – Plus, d. o. o.		10,56	9,06
Casino Ljubljana, d. d.			
Onisac, d. o. o.			9,74
P&P Marketing, d. o. o.		2,96	13,04
Casino Bled, d. d.			
B.G.S., d. o. o.			20,24
CASINO RIVIERA, d. o. o.			14,74
Bernardin Arkade, d. o. o.			12,21
Mako, d. o. o.	11,52	11,33	17,12
POVPREČJE IGRALNIH SALONOV	11,80	12,57	13,06

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

PRIHODKI IGRALNIC IN IGRALNIH SALONOV V OBDOBJU OD 2003 DO 2009 (V EUR)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
IGRALNICE							
Hit, d. d.	154.868.101	167.232.878	187.778.074	195.150.538	199.209.701	180.087.232	153.323.480
Hit Šentilj, d. d.						9.645.776	10.445.355
Casino Portorož, d. d.	31.529.427	34.069.329	36.437.117	35.021.198	30.362.426	33.616.978	25.201.835
Casino Kobarid, d. d.		1.842.942	5.780.511	7.874.128	7.330.718	5.920.060	5.257.740
Casino Bled, d. d.	3.411.791	3.893.131	4.196.450	4.594.074	5.080.715	4.239.493	3.120.040
Casino Ljubljana, d. d.	3.319.667	3.513.362	4.736.650	5.654.407	7.200.219	7.983.491	6.172.099
POVPREČJE IGRALNIC	48.282.247	42.110.328	47.785.760	49.658.869	49.836.756	40.248.838	33.920.092
IGRALNI SALONI							
Hit Larix, d. d.	9.114.994	9.093.437	9.734.302	12.647.012	10.323.664	5.974.220	5.953.440
Viva, d. o. o.	6.328.834	7.679.170	8.510.969	9.179.286	9.342.700	8.550.849	6.433.202
Vis A Vis Club, d. o. o.	1.069.158	1.034.093	1.346.882	1.617.593	2.246.871	1.792.264	/
Portoroška, d. o. o.	627.634	756.652	1.116.388	1.497.221	1.488.122	992.232	/
AS-MB, d. o. o.	720.696	1.216.659	1.142.740	1.045.518	1.196.184	1.026.868	1.600.348
Marwin, d. o. o.	331.675	561.731	1.628.262	1.365.256	1.570.075	1.509.801	1.336.610
Andor, d. o. o.	3.195.582	1.714.663	1.850.427	2.738.541	3.206.524	2.861.830	2.688.722
Gasper Trade, d. o. o.	241.108	275.712	362.915	440.181	456.529	460.430	557.424
Casino Portorož, d. d.							
Hit, d. d.							
Igralni salon Karneval, d. o. o.	1.164.034	4.747.529	5.730.553	5.826.481	5.411.382	5.501.423	4.794.886
Zlati val, d. o. o.	205.490	424.037	596.272	671.632	626.553	710.488	1.407.542
Memoria, d. o. o.	623.047	952.606	1.136.260	1.816.270	1.786.947	1.784.784	1.898.665
Hotel Žalec, d. o. o.	1.184.966	1.957.691	1.824.363	1.936.889	2.781.176	3.018.395	2.851.609
Kongo Hotel & Casino, d. d.	1.080.407	8.306.818	6.510.048	7.220.018	10.144.024	10.202.306	8.042.505
Stava, d. o. o.	312.531	1.550.200	1.815.837	2.399.904	2.560.472	2.367.031	2.599.758
Game Star, d. o. o.	440.432	547.482	551.317	483.325	/	422.891	513.289
Eximo, d. o. o.	341.234	1.573.251	2.255.398	2.596.036	2.608.562	2.936.623	2.684.613
Inclub, d. o. o.	7.694.315	7.458.862	7.855.453	9.244.154	8.637.364	6.813.769	5.640.695
Aleatorium, d. o. o.			2.582.179	4.504.765	/	5.350.372	6.000.860

Pigal, d. o. o.	1.070.668	/	541.698	3.141.909	6.357.492	4.489.311	4.533.379
Trine, d. o. o.					13.159.505	13.868.766	12.574.866
Astraea, d. o. o.			1.077.922	9.039.054	8.904.866	7.173.096	6.902.566
Lev – Plus, d. o. o.			213.961	958.296	846.271	1.787.393	1.634.004
Casino Ljubljana, d. d.							
Onisac, d. o. o.					2.874.395	7.112.525	7.587.976
P&P Marketing, d. o. o.				3.403.714	3.720.680	3.268.895	3.172.670
Casino Bled, d. d.							
B.G.S., d. o. o.					410.447	4.623.191	5.423.643
CASINO RIVIERA, d. o. o.					552.706	4.961.243	5.447.905
Bernardin Arkade, d. o. o.						364.608	2.087.534
Mako, d. o. o.	1.324.882	2.021.381	2.253.487	2.214.851	2.627.991	2.359.940	6.526.024
POVPREČJE IGRALNIH SALONOV	1.951.141	2.881.776	2.756.256	3.738.605	4.153.660	4.010.198	4.265.182

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

SREDSTVA IGRALNIC IN IGRALNIH SALONOV V OBDOBJU OD 2003 DO 2009 (V EUR)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
IGRALNICE							
Hit, d. d.	159.359.610	205.247.657	222.861.994	247.253.614	317.757.979	305.083.875	267.000.110
Hit Šentilj, d. d.						41.638.138	37.801.366
Casino Portorož, d. d.	37.995.664	36.087.690	35.216.746	32.693.048	30.083.142	29.966.541	27.590.583
Casino Kobarid, d. d.		8.828.946	9.625.250	9.362.565	8.698.779	7.050.666	6.168.992
Casino Bled, d. d.	2.530.099	2.821.826	2.838.123	5.700.751	3.967.075	3.174.270	4.647.407
Casino Ljubljana, d. d.	1.671.116	2.537.943	5.275.011	4.204.352	3.235.099	9.678.410	11.964.516
POVPREČJE IGRALNIC	50.389.122	51.104.812	55.163.425	59.842.866	72.748.415	66.098.650	59.195.496
IGRALNI SALONI							
Hit Larix, d. d.	16.317.876	19.054.746	17.529.682	21.005.759	4.979.263	5.027.086	4.343.525
Viva, d. o. o.	4.135.438	6.242.656	6.913.972	7.441.713	8.097.889	9.027.208	8.265.124
Vis A Vis Club, d. o. o.	1.019.083	1.113.538	1.367.915	3.186.100	3.219.458	3.191.250	/
Portoroška, d. o. o.	396.117	592.543	439.953	668.478	653.926	638.630	/
AS-MB, d. o. o.	1.088.346	1.159.846	1.841.974	2.033.667	1.763.759	1.857.576	2.094.021
Marwin, d. o. o.	593.784	616.260	704.254	959.326	2.850.083	2.375.832	2.255.204
Andor, d. o. o.	5.652.027	4.975.040	5.922.552	5.563.391	5.724.482	5.339.635	5.079.770
Gasper Trade, d. o. o.	470.459	547.140	419.726	503.685	445.932	529.187	580.529
Casino Portorož, d. d.							
Hit, d. d.							
Igralni salon Karneval, d. o. o.	2.678.906	5.768.732	7.428.231	6.620.911	9.498.181	8.112.232	11.995.198
Zlati val, d. o. o.	929.806	1.065.808	792.539	542.447	394.729	1.492.595	1.400.438
Memoria, d. o. o.	995.643	1.341.220	1.901.028	1.868.461	2.192.183	2.108.510	2.086.696
Hotel Žalec, d. o. o.	2.600.161	2.316.497	1.994.348	2.157.106	2.402.429	2.203.414	2.162.103
Kongo Hotel & Casino, d. d.	10.234.285	10.224.161	10.838.750	12.066.934	10.920.693	13.272.176	11.930.589
Stava, d. o. o.	946.482	807.882	1.172.816	1.243.206	1.578.329	2.851.001	2.672.931
Game Star, d. o. o.	1.080.407	8.306.818	6.510.048	7.220.018	10.144.024	10.202.306	8.042.505
Eximo, d. o. o.	1.215.196	1.161.235	1.201.650	1.312.531	7.584.572	7.061.383	6.375.910
Inclub, d. o. o.	6.220.082	5.662.964	3.496.725	3.853.706	4.291.387	4.127.761	3.662.346
Aleatorium, d. o. o.			2.280.324	2.576.561	/	2.998.188	2.911.469

Pigal, d. o. o.		3.272.665	2.661.419	2.836.117	2.818.504	2.379.332	1.833.066
Trine, d. o. o.					5.054.606	12.004.755	12.116.550
Astraea, d. o. o.			3.700.464	3.010.833	2.756.073	2.835.327	5.418.268
Lev – Plus, d. o. o.			824.629	637.828	494.985	1.532.286	1.352.144
Casino Ljubljana, d. d.							
Onisac, d. o. o.					4.665.321	11.344.982	11.543.955
P&P Marketing, d. o. o.				694.913	4.558.630	4.251.378	4.147.452
Casino Bled, d. d.							
B.G.S., d. o. o.					15.825.053	23.793.864	23.312.513
CASINO RIVIERA, d. o. o.					4.642.929	3.962.004	3.254.411
Bernardin Arkade, d. o. o.						380.008	3.472.135
Mako, d. o. o.	1.320.050	1.550.293	1.784.376	1.528.105	1.867.133	6.249.780	12.039.700
POVPREČJE IGRALNIH SALONOV	3.350.844	3.988.423	3.714.881	3.892.687	4.593.252	5.398.203	5.936.483

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

**PRIHODKI NA ENOTO SREDSTEV IGRALNIC IN IGRALNIH SALONOV V
OBDOBJU OD 2003 DO 2009**

	2003	2006	2009
IGRALNICE			
Hit, d. d.	0,97	0,77	0,57
Hit Šentilj, d. d.			0,28
Casino Portorož, d. d.	0,67	1,03	1,10
Casino Kobarid, d. d.			0,80
Casino Bled, d. d.	0,87	1,08	1,16
Casino Ljubljana, d. d.	1,65	1,19	0,57
POVPREČJE IGRALNIC	1,06	1,10	0,78

IGRALNI SALONI

Hit Larix, d. d.	0,55	0,66	1,27
Viva, d. o. o.	1,94	0,01	0,74
Vis A Vis Club, d. o. o.	1,10	0,71	/
Portoroška, d. o. o.	1,68	2,70	/
AS-MB, d. o. o.	0,86	0,54	0,81
Marwin, d. o. o.	1,05	1,64	0,65
Andor, d. o. o.	0,50	0,48	0,52
Gasper Trade, d. o. o.	0,44	0,95	1,00
Casino Portorož, d. d.			
Hit, d. d.			
Igralni salon Karneval, d. o. o.	2,12	0,83	0,48
Zlati val, d. o. o.	0,52	0,89	0,97
Memoria, d. o. o.	0,78	0,96	0,91
Hotel Žalec, d. o. o.	0,62	0,93	1,31
Kongo Hotel & Casino, d. d.	0,09	0,63	0,64
Stava, d. o. o.	0,33	1,99	0,94
Game Star, d. o. o.	0,53	1,98	1,84
Eximo, d. o. o.	0,48	2,07	0,40
Inclub, d. o. o.	3,22	2,52	1,45
Aleatorium, d. o. o.		1,86	2,03
Pigal, d. o. o.		1,14	2,15
Trine, d. o. o.			0,92
Astraea, d. o. o.		2,80	0,84
Lev – Plus, d. o. o.		1,31	1,13
Casino Ljubljana, d. d.			
Onisac, d. o. o.			0,66
P&P Marketing, d. o. o.		0,20	1,29
Casino Bled, d. d.			
B.G.S., d. o. o.			0,23
CASINO RIVIERA, d. o. o.			1,51
Bernardin Arkade, d. o. o.			1,08
Mako, d. o. o.	1,23	1,34	0,71
POVPREČJE IGRALNIH SALONOV	1,00	1,27	1,02

Vir: AJPES 2010 in lastni izračun.

